...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 83 (6273) АПРЕЛИИН 28 СУББОТО 1951 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...но Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

Сэн 20 мүнгэн.

Советскэ Союзай хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенци! Арадай ажахын 1951 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэгты! Амгалан ажалай шэнэ баатаршалгануудаар манай социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлэгты!

(1951 оной Майн 1-дэ зорюулагдаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй уряануудһаа).

...ин—Сталинай агуухэ партиин уряанууд

...ой Майн 1-дэ зорюулагдаһан ...эй Центральна Комитедэй уряа...лэр толилогдобо. Ленин— ...агуухэ партиин уряануудые ...скэ арад угаа ехэ зоригжол...тан абаа. Коммунизм амжалта...байгуулжа байгша, бүхы дэлхэй ...найрамдалай түшэг тулгуури ...социалистическэ Эхэ оронойнгоо ...ые бэхижүүлжэ байгаа ге... советскэ арадай интересүүд ...тиин Майн урда тээхи уряа...харгадана. Арадуудай хоорондо...найрамдалай ба аюулгүй байдалай ...эгые хамгаалха хүсэлтэй ...рсэг дэлхэйн простой хүнүү...зоригынь, хүсэл ба эрмэлзэ... уряанууд соо харагдана.

...өөһэ дуратай бүхы арадууд ... уласхоорондын һанал нэгэ...үдэр, бүхы оронуудай хүдэлмэ...алаүүгэй харилсаанай үдэр— ...заншалта һайндэртөө мүнөө ...эр бэлэдхэжэ байна. Майн ...эрэй болохоёо байхада ажал... ...хы прогрессивнэ хүн түрэлтэ... бодолынь манай Эхэ орон ...эб найрамдалай, демократиин ба ...ын түлөө тэмсэлэй хүсэтэ ...түрүү зэргэдэ ябагша илаһан ... орон тээшэ хандуулагдан... партиин Майн 1-эй баярай ...ээл холын оронуудта хүрэжэ, ...ондо ойлгогдохо байна гэбэл:

...найрамдалай түлөө, демократиин ...социализмын түлөө тэмсэгшэ ...уудта ахадүүгэй амар мэндэ!

...1 болбол арадуудай эрхэ сү... ...ба бэеэ дааха байдалай түлөө, ...байдал зохёон байгуулхын ...элдэ хүсэнүүдыень элсүүл...гын үдэр мүн. Демократиин ...змын түлөө тэмсэлшэдэй хү... ...эрэхэ бүри ургана, тэдэнэй ...ынь олошорно. Ленин—Стали... ...ба бүхы советскэ арад хадаа ...кратиин оронуудай ажалша...ууд амаршална:

...ынгөө оронуудай экономи... ...культурна дэбжэлтын замаар, ...байгуулха замаар найдамтай... ...байгаа арадай демократиин ...ажалшадта ахадүүгэй амар...

...гөө ороной эрхэ сүлөө ба ...байдал туйлаад, шэнэ ажа...амжалтатайгаар зохёожо байгаа ...хитад арад мандаха болтогой!

...ба хитад арадуудай эбдэршэ... ...хани барисаан, хани харилсаан ...ба батажаха болтогой!

...өө эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ ...ай түлөө корейскэ арадай ...сэлые советскэ хүнүүд ба ...удай ажалшад угаа ехэ анха... ...ба ахадүүгэй дэмжэлгэтэ ...эр харана. Майн 1-эй ...манай ороной ажалшад ...сосхоно:

...булимтарагшадай зэбсэгтэ ...эсэргүүсэн, өөрынгөө Эхэ ...сүлөөгэй ба бэеэ дааха ...түлөө героическаар тэмсэгшэ, ...уратай корейскэ арадта аха... ...мэндэ!

...амдал хамгаалха гээшэ дэл... ...арадуудай хэрэг мүн. Евро... ...Азиин, Африкын, Австралиин ...үргэн ниитэ арад зон им...скэ дай һүжэрөөгшэдэй ...уудта эсэргүү тэмсэлдэ ...бодожо байна. Германска ...байдалай шухала интересүү..., единэ, бэеэ дааха, демокра... эб найрамдалда дуратай Герма... тэмсэжэ байгаа Германиин ...ска хүсэнүүдые Майн 1-эй ...арадууд амаршална. Югосла...истска ёһо журамда эсэргүү...лэлгын тэмсэл ябуулжа бай...ын алдарта патриодуудые ...амаршална. Өөрынгөө эрхэ ...ба национальна бэеэ дааха ...түлөө тэмсэгшэ колониальна ...агүй оронуудай арадуудта ...ахадүүгэй амар мэндэ хүргэнэ. ...эй дээрэ эб найрамдалай тү... ...Англиин, Америкын Хол...удай ба Советскэ Союзай ...хани барисаан мандаха болто... советскэ арад соносхоно.

...алай түлөө арадуудай эм... ...эл шэнэ шатада дэбжэн ...ольмско уряада гар табилгые ...кампани нёдноп жэлдэ ехэ ...аар үнгэрөө. Үнэн һайн ...500 миллион гарап хүнүүд ...оро гараа табижа, эб найрам...лые аршалан хамгаалхаар, ...ическэ дай һүжэрөөгшэдэй ...ай түсэбүүдые элишэлэн ...эр шиидэнхэй байһанаа ха... ...эхэ табан державануудай ...найрамдалай Пакт баталуул... ...хүдэлөөн мүнөө улам ургажа ...зуугаад миллион хүнүүд

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Майн 1-эй эдэ уряануудые халуунаар угтаха байна гэбэл:

—Бүхы оронуудай ажалшад! Эб найрамдал сахилгын хэрэгые арадуудай өөһэдынгөө гарта абажа, тэрээнние эсэстэнь хүрэтэр аршалан хамгаалаа һаань, амгалан байдал сахигдаха ба батадхагдаха! Эб найрамдалай тала баригшадай хүсэн түгэлдэр фронтые үргэдхэгты, бэхижүүлэгты!

—Бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай тала баригшад! Американска, английска, француззска ба бусад миллионернүүдэй, миллиардернуудай сэрэгэй агрессиин гэмтэ муухай түсэбүүдые элишэлэн сохигты, таһалдуулагты! Арад олониитые хуураха, тэдэниие мэхэлхэ ба дэлхэйн шэнэ дайнда татажа оруулха арга дай үүдхэгшэдтэ бү олгогты!

Манай Эхэ орон — Советскэ Социалистическэ Республиканнуудай Союз хадаа дайн сэрэгые һэргымжэлэн болюулха ба эб найрамдал тогтоохо политика эрид шууд бэелүүлнэ. Советскэ Союзай гадаадын политикые, арадуудай хоорондохи эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай, адли тэгшэ эрхын ба хани барисаанай политикые эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд инаглан дурлажа ба дэмжэжэ байна. Манай арадай зохёон байгуулхы амгалан ажалые Советскэ Союзай шэн габьяата зэбсэгтэ хүсэнүүд хамгаална.

—Манай Эхэ ороной амгалан ба аюулгүй байдалые сахигша Советскэ Армида ба Уһан-Сэрэгэй Флодто алдар соло!

Советскэ арад болбол амгалан байгуулалтын фронт дээрэ түүхэтэ илалтануудые туйлан Майн 1-эй һайндэрые угтажа байна. Дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй амжалтатайгаар дүүргэгдэһэн ба үлүүлэн дүүргэгдэһэн тухай мэдээсэлые советскэ хүнүүд агууехэ Эхэ оронойнгоо түлөө патриотическа омогорхолой мэдэрэлтэйгээр угтан абаа. Манай орон хадаа табанжэлэй түсэбэй даалгабаринуудыэ дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэдээ, большевигүүдэй партиин хүтэлбэреэр, агууехэ Сталинай ударидалгаар ябажа, коммунизм тээшэ дабшаһан замдаа ехэ шэнэ алхам хэбэ. Мүнөө советскэ арад 1951 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, коммунизм байгуулгадаа шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлнэ. Коммунизмын агууехэ барилгануудые ажалшад ехэ зоригжолтойгоор бүтээжэ оробо.

—Советскэ Союзай хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенци! Арадай ажахын 1951 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэгты! Амгалан ажалай шэнэ баатаршалгануудаар манай социалистическэ Эсэгэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлэгты!

— Советскэ Союзай ажалшад! Волга ба Днепр дээрэ, Дон ба Аму-Дарья дээрэ агууехэ барилгануудые амжалтатайгаар бэелүүлэн, коммунизм байгуулха хэрэгтэ шэнэ оруулалта хэе!

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет хадаа өөрынгөө Майн 1-эй уряануудта арадай ажахын элдэб һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ хандажа, манай социалистическэ экономикые саашадань дэбжүүлхын түлөө тэмсэлэй тодорхой зорилгонуудые элирхэйлбэ. Партимнай иигэжэ уряална:

— Советскэ Союзай ажалшад! Наукын туйлалтануудые ба түрүү дүй дуршэлые үйлэдбэридэ зоримгойгоор нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгты! Техникые хүсэд һайнаар шудалагты! Промышленностьда, транспорт дээрэ, барилгада, хүдөө ажахыда машинануудые ба тухеэрэлгэнүүдые гүйсэдөөр ашаглаха ябадал туйлагты!

Социалистическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд болбол ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, продукци бүтээн гаргалгые ехэ болгохын, шанарыень һайжаруулхын ба тэрэнэй өөрын үные доошолуулхын түлөө тэмсэхэ ёһотой.

Хүдөө ажахын культурануудай ургасые саашадань дээшэлүүлхэ, ниитын малажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилгонууд социалистическэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдана.

— Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! 1951 ондо орооһото ба техническэ культурануудай ургаса ба валовой суглуулгые нилээд дээшэлүүлхэ, малай тоо толгойн ба ниитын малажалай ашаг шэмын ургаха ябадал туйлая! Хүн зондо эдеэ хоолой зүйлнүүдые ба промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эдүүдые элбэг дэлбэг болгоё!

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй эгээл түрүүшын уялга хадаа хабарай тарилгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ, хүдөө ажахын наукын туйлалтануудые, колхозуудай, совхозуудай болон МТС-үүдэй түрүү дүй дуршалые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, ажалай жаяг заршамые бэхижүүлхэ, колхозно ажабайдалай үндэһэн хуули—хүдөө ажахын артелиин Уставые нарин нангинаар сахиха ябадал болоно.

Ажалшадые коммунистическаар хүмүүжүүлхэ тухай онсо ехэ анхарал табидаг большевистскэ партиин хүтэлбэреэр ябажа, манай арад культурна байгуулалтын талаар гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. Идеологическа асуудалнуудаар партиин шиидхэбэринүүд, языкознаниин асуудалнуудаар нүхэр Сталинай классическа зохёолнууд болбол социалистическа культурын саашанхи дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ наукын, литературын ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдые зэбсэглээ.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет манай советскэ интеллигенциин олонтоото армида хандан, иигэжэ уряална:

— Научна эмхи зургаануудай ба дээдэ һургуулиин хүдэлмэрилэгшэд! Түрүү советскэ наукын саашадаа һалбаран хүгжэхын түлөө тэмсэгты! Научна хүдэлмэридэ творческо шүүмжэлэлые ба өөрыгөө шүүмжэлэлые зоримгойгоор хүгжөөгты! Наука ба техникые шэнжэлэлгэнүүдээр, нээлтэнүүдээр ба зохёолнуудаар баяжуулагты, арадай ажахыда хэрэгтэй мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгын шанар дээшэлүүлэгты!

— Литературын, искусствын, кинематографиин хүдэлмэрилэгшэд! Өөһэдынгөө шадабариин хэмжээ дээшэлүүлэгты, агууехэ советскэ арадта зохихо дээдэ зэргын идейнэ, уранһайхан шэнэ зохёолнуудые бии болгогты!

—Эрэгтэй ба эмэгтэй багшанар, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд! Наукын үндэһэ һууринуудта һурагшадые һурган зэбсэглэгты! Манай залуушуулые советскэ патриотизмын үзэл бодолоор хүмүүжүүлэгты, коммунизмын эдэбхитэ байгуулагшадые бэлэдхэгты!

Советскэ Союз болбол коммунизмын илалта тээшэ этигэлтэйгээр дабшажа ябана. Манай экономико дэбжэжэ байна. Ороной арадай ажахын бурьялма ургалта хадаа ажалшадай тэнюун байдалые саашадань һайжаруулха ябадал хангаа.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ амгалан байгуулалтаар туйлагдаһан илалтанууд болбол капиталистическа системэһээ ажахын советскэ социалистическэ системын агууехэ булюу хүсэтэй байһаниие шэнээр харуулаа.

Советскэ Союз дотор амгалан байгуулгын асари ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна, советскэ арад коммунистическэ байгуулалтада өөһэдынгөө бүхы хүсэнүүдые үгэнэ, шэнэ ажабайдал байгуулха замда ороһон арадуудта ахадүүгэй туһаламжа үзүүлнэ гэжэ олон миллион хүнүүд харана.

Манай орон доторхи коммунистическа байгуулалтын агууехэ хэрэгтэ бүхы советскэ арад эдэбхитэйгээр хабаадана. Олониитын творческо үүсхэлые ба эдэбхиие өсөшэ сусашагүйгөөр дээшэлүүлхэ гэжэ коммунистическэ парти, нүхэр Сталин уряална. Арадай ажахын 1951 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай ажабайдалай материальна ба культурна хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ тухайда өсөшэ сусашагүй анхарал табиха гэһэн зорилго профсоюзуудай үмэнэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй уряанууд дотор табигдана. Манай арад советскэ эхэнэрнүүдые — коммунизмын эдэбхитэ байгуулагшадые амаршалаад, манай социалистическэ Эхэ ороной экономикын ба культурын шэнэ һалбаралтын түлөө тэмсэхыень тэдэниие уряална.

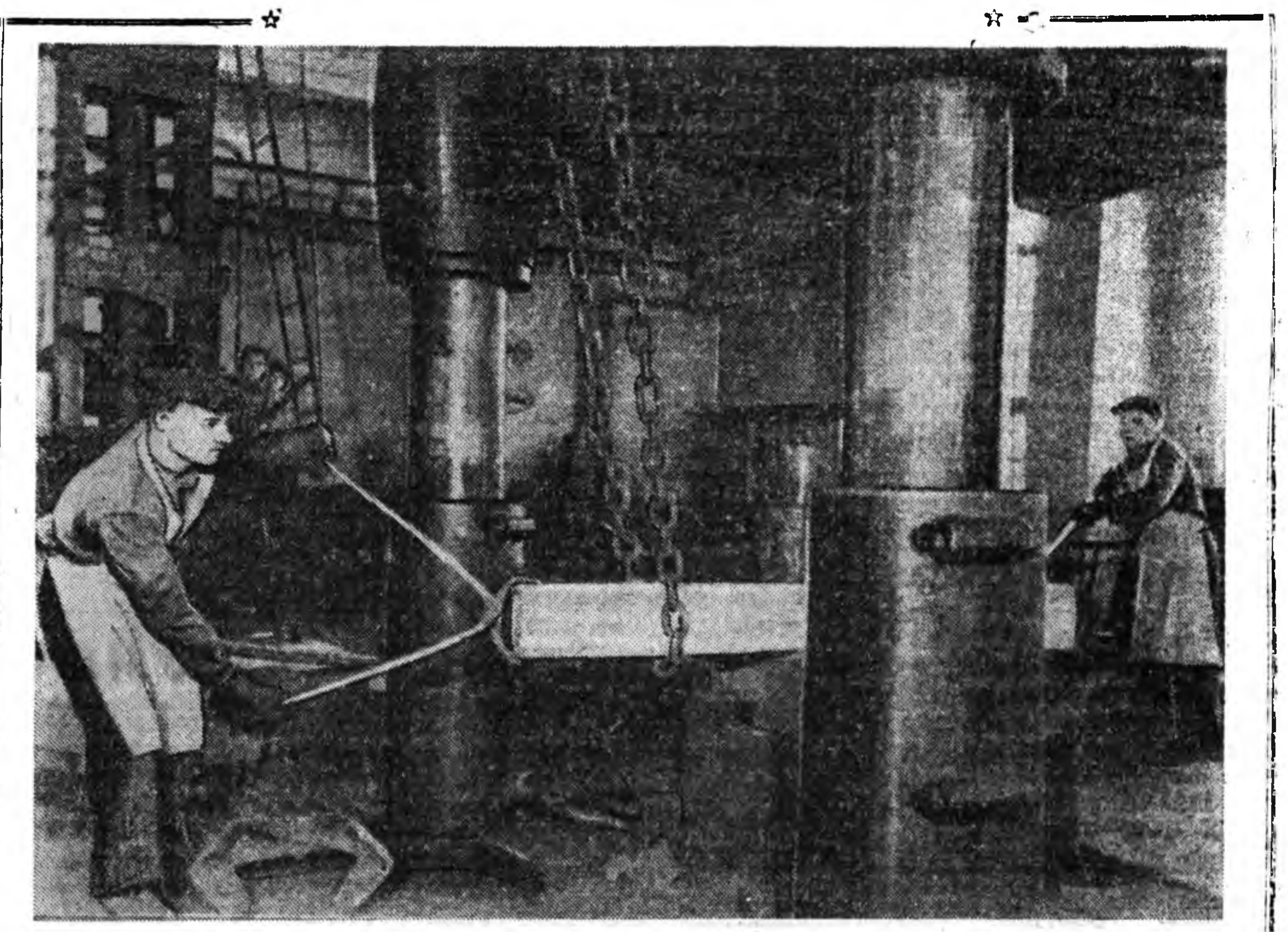
Манай ороние шэнэ илалтанууд тээшэ хүтэлэгшэ Ленин — Сталинай парти, алдарта коммунистическэ парти арадай агууехэ дура инаглалаар хүреэлэгдэнхэй. Олон миллион коммунистнууд ба комсомолецууд хадаа советскэ байгуулалтын бата бэхи үндэһэ һуури болохо партиин политикые бэелүүлхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэнүүдтэ ябана. Манай бүхы арад угаа ехэ дура инаглалай ба баяр баясхалангай мэдэрэлтэйгээр иигэжэ юрөөнэ:

—Манай ороной арадуудай хани барисаанай ба алдар солын бата хэрэм, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай эбдэршэгүй түшэг тулгуури — Советскэ Социалистическэ Республиканнуудай агууехэ Союз мандаха болтогой!

— Байлдаануудта хатуужаһан советскэ арадай авангард, манай илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ, коммунистнуудай агууехэ парти, Ленин — Сталинай парти мандаха болтогой!

—Ленинэй туг доро, Сталинай ударидалгаар — коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!

(«Правдын» апрелиин 27-ной түрүү бэшэгһээ).

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой, Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ ороһон кузнечнэ цехын стахановец Александр Демин үдэрэйнгөө даалгабари 250—280 процент дүүргэнэ. Мүнөө Майн 1-дэ зорюулагдаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Уряануудтай танилсаад байхадаа нүхэр Демин үдэртөө 3-һаа дээшэ нормо дүүргэхэ уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кузнец А. Демин ба тэрэнэй туһалагша комсомолец И. Шестаков ажаллажа байна.

М. Минсевэй фото.

Түсэбһөө гадуур—10 мянган кубометр

Майн 1-дэ зорюулагдаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Уряанууд ой модоной промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ дайшалхы зорилгонуудые табиба. Тус Уряанууд соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

—Ой модоной, модо үйлэдбэрилгын ба саарһанай промышленностиин эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд ба техникүүд! Механизмуудые ашаглалга һайжаруулагты, продукциин өөрын үные химдаруулагты! Модо бэлэдхэл ба урадхуулга дээрэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлэгты! Орондоо модон материалнуудые, мебельнүүдые, саарһа ехээр үгэе!

Большевистскэ партиингаа энэ Уряае Хандагайн леспромхозой модошод хүндэтэйгөөр угтаа, тэрэнэй харюуда ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, тиин апрель һарынгаа дээшэлүүлэгдэһэн түсэбһөө гадуур 10 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэһэн уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ захалба. Тус леспромхоздо үдэрэйнгөө нормо дүүргэдэггүй модошон байхагүй. Модошон бүхэн үдэрэйнгөө нормые 160—180 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Модо шэрэлгэдэ ябадаг шофернууд нүхэд А. Романенко, Жамбалов, Волков болон бусад сүүдхэдээ хоёр нормо дүүргэн, Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Иимэ патриотическа хүдэлөөн бүхы участогуудта дэлгэрэнхэй.

О. Дамдинов.

Дээшэлүүлэгдэһэн уялгаа дүүргэбэ

Улан-Удын загаһа буйлуулдаг заводой коллектив Майн һайндэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, апрель һарынгаа түсэбые 10 үдэрөөр уридшалан дүүргэв. Һарын эсэс хүрэтэр 150 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур бүтээн гаргахань. Продукцинь эрхим шанартай тула һайндэрэй үедэ худалдаанда гаргагдаха маркатай болобо.

Майн һайндэртэ зорюулагдаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Уряануудай Москваһаа радиогоор дамжуулагдахада, заводой хүдэлмэришэд тэрэниие коллективнээр шагнаба. Тус Уряануудай харюуда түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаха уялгаа үшөө 11 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ нэгэн һаналаар шиидэбэ.

Н. Тюрнев.

ТҮРҮҮШЫН ГЕКТАРНУУД ТАРИГДАБА

БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозууд тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ үргэнөөр хэжэ байна. Борнойлго, культиваци үргэнөөр ябуулхатаяа хамта Логовскиин нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Бутаков) апрелиин 26-да аймаг доторoo эгээн түрүүн эртын ороohото культура тарижа эхилбэ. Окино-Ключевскойн МТС-эй нүхэр В. Поздняковой тракторна бригада тарилга хэжэ захалаад, мүнөө дээрээ тракторна 3 сеялкэ тарилгада табяа.

Энэ жэлдэ тус колхозой гэшүүд һайнаар бэлэдхэһэн 700 гектар парые культивацилжа, тарилга хэхэ юм. Энэнь тарилгын болзор богонидхохо байна.

Тус колхозой тарилгашад Майн 1-дэ зорюулагдаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Уряануудые радиогоор шагнаад, энээндэ харюу болгон полевой хүдэлмэрые улам үргэнөөр ябуулжа, богонихон болзор соо дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Мүнөө 150 гектар пар борнойлогдоод, 50 гектар газарта культиваци хэгдээд байна.

М. Иванов.

Эрхим бэлэгүүд

Городской районой предприятинуудта Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн үдэр бүри үргэдэжэ байна. Сталинска табанжэлые үлүүлэн дүүргэлгын дүнгүүд тухай мэдээсэлэй харюуда промышленна предприяти бүхэнэй коллектив шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Эдэ уялгануудаа бэелүүлэн, даалгабарита түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэгшэдэй тоо олошорно.

Районой предприятинууд апрелиин 20 үдэр соо, март һарын энэ үетэй жэшэбэл, 2 миллионһоо дээшэ түхэригэй продукци бүтээн гаргаа. Загаһа буйлуулдаг заводой коллектив апрель һарынгаа түсэбые 17 үдэр соо дүүргээ, тиин Майн нэгэн хүрэтэр 150 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргахань. Энэ заводой нүхэр Васильевагай даадаг маринадна цех илангаяа һайнаар хүдэлмэрилжэ, үдэрэйнгөө даалгабариие 240 процент дүүргэнэ.

Тиихэдэ «Разнопромкооп» гэжэ артель апрель һарынгаа түсэбые 15 үдэр соо дүүргэв. Ликеро-архиин заводой коллектив мүн лэ үндэр темптэйгээр хүдэлмэрилнэ. Энэ заводто үдэрэйнгөө нормо дүүргэдэггүй хүдэлмэришэн байхагүй. Махоркын фабрикын коллектив апрелиин 22-то һарынгаа түсэб дүүргэв.

Социалистическэ мүрысөөнэй ашаар кондитерска фабрикын коллектив гээгдэлһээ гаража шадаа. Энэ оной апрелиин 20-до һарынгаа түсэбые 76,4 процент дүүргээд байба. Тиигэжэ, һарын эсэс хүрэтэр түсэбөө лаб дүүргэхэ услови хангаа. Мүн «Победа», «Труд» гэжэ олзоборилгын артельнүүдэй коллективүүд һайнаар ажаллаһанай ашаар апрель һарынгаа түсэбүүдые дүүргэв.

И. Николаев.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ба ВКП(б)-гэй обкомдо

Дамжуулгын Улаан тугуудые бии болгохо тухай

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань хүгжөөхын, 1951 ондо хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр ургаса туйлахын, ниитын малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын, тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын ба хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха уялгаяа колхоз, МТС ба аймаг бүхэнэй саг соонь дүүргэхын түлөө республикын аймагуудай, МТС-үүдэй ба колхозуудай социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ угаа ехэ удхашанартай гэжэ тэмдэглээд, социалистическэ мүрысөөндэ эрхим показательнуудые туйлаһан түрүүшүүлые урмашуулха зорилгоор, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй обком иигэжэ тогтообо:

1. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой дамжуулгын Улаан тугуудые бии болгожо, социалистическэ мүрысөөндэ илагшадта барюулха гэбэл:

а) ниитын малажал хүгжөөлгөөр ба тэжээлэй бата бэхи база байгуулгаар эрхим показательнуудые туйлаһан:

аймагуудта — нэгэ туг,
МТС-үүдтэ — нэгэ туг,
колхозуудта — табан туг,

б) агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ ба хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр ургаса ургуулха түсэбөө дүүргэлгэдэ эрхим показательнуудые туйлаһан:

аймагуудта — нэгэ туг,
МТС-үүдтэ — нэгэ туг,
колхозуудта — табан туг.

2. Энэ тогтоолоор баталагдаһан дамжуулгын Улаан тугуудые барюулха талаар БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын табиһан условинуудые баталха.

3. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой дамжуултын Улаан тугуудые үгэхэ условинуудые колхозниктуудта ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ һайнаар ойлгуулжа, ниитын малажалые улам дэбжүүлхын, тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын ба 1951 ондо хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр ургаса туйлахын түлөө тэмсэлдэ тэдээнние хабаадуулха ябадал хангахыень аймгүйсэдкомуудые ба ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалха.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Олониитэтэй нигта холбоотойгоор хүдэлмэрилхэ

Пригородкэ районой XI партконференциһээ

Пригородкэ районой XI партийна конференци боложо, партиин райкомой, тэрэнэй шалгалтын комиссиин тоосоонуудые зүбшэн хэлсэбэ. Тус район городой промышленна томохон районуудай нэгэн юм.

Тиимэһээ, районой партийна организаци, тэрэнэй комитет болбол промышленна предприятинуудай ажал-ябуулгые хинаха, шалгаха ба тэдэниие хүтэлбэрилхэ уялгатай байһаниинь мэдээжэ. ВКП(б)-гэй райкомой секретарь нүхэр К. Масловай тоосоото элидхэлэй, тэрэшэлэн элидхэл тушаа делегадуудай хэлэһэн үгэнүүдһээ тобшолол хэхэдэ, партиин райком энэ зорилгобо тоосооото үе соо хангалтатайгаар дүүргэһэн байна. Тус районой промышленна предприятинуудай үнгэрэгшэ жэлэйнгээ программые 106,1 процент дүүргэжэ, 16 миллион үлүүтэй түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаа. Районой промышленна предприятинуудай бүтээн гаргаһан продукциин хэмжээе 1949 онтой жэшэбэл, 1950 ондо 26,5 процент ехэ болоо.

Районой олохон предприятинууд дайнай хойто тээхи табанжэлэйнгээ түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэв: мяха-консервын комбинат 107,2, сэмбын фабрика—108,1, модоной завод — 102, мебельнэ фабрика—143 процент дүүргэв. Тумэр замай Зауднинск станци лшаа шэрэхэ табанжэлэйнгээ түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэв. Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые районой предприятинууд бүхыдөө 109 процент дүүргэһэн байна.

Районой партийна эхин организацинууд партиин райкомой хүтэлбэрэер ябажа, партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэрөө һайжаруулаа, партийно-политическэ хүдэлмэриие ажахын хүдэлмэритэй зүбөөр зохилдуулан ябуулна, ажахын организацинуудай ажал-ябуулганууда хиналта ба нүлөө хэдэг болоо. Энээниие районой предприятинуудай амжалтатайгаар хүдэлмэрилһэн ябадал гэршэлнэ.

Гэхэ зуура, элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд партиин райкомой хүдэлмэридэ байгаа дутагдалнуудые шүүмжэлэн ба өөрыгөө шүүмжэлэлэр элирүүлээ.

Эндэ партидоторой хүдэлмэрин бага зэргэ һайжарһан байна. Районой олонхи эхин парторганизацинууд предприятинуудайнгаа үйлэдбэритэй холбоотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй ажал-ябуулгада хиналта бэелүүлнэ, мүн партийна суглаануудаа зохихо бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэдэг болоо. Залуу коммунистнуудые партийна хүдэлмэридэ элсүүлэн, тэдэнэй эдэбхиие дээшэлүүлдэг, үүсхэлыень дэмжэдэг байна. Тоосоото үе соо партийна 4 эхин организаци шэнээр байгуулагдаа.

Энэ жэлдэ коммунистнуудай политическэ һуралсал эмхитэйгээр эхилһэн байна. Районой парторганизациин 887 коммунистнууд бараандаа политһуралсалда хабаадаһан байгаа. Гэбэшье, коммунистнуудай политһуралсал һүүлэй үедэ һуларһан байна. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, коммунистнуудай һуралсалые партиин райкомой секретарьнууд, бюрогой гэшүүд оперативнаар хүтэлбэрилхээ болишоһон байха юм. Район соо байгуулагдаһан 89 кружокой олонхинь һүүлэй үедэ хүдэлмэреэ зогсоогоод байна. Тиихэдэ бэеэ даагаад һурагшадай олонхинь марксизм-ленинизм шудалалгаа һуладхаа.

— ВКП(б)-гэй райкомой секретарьнууд, бюрогой гэшүүд зарим гэзгэдэжэ ябадаг предприятинуудай партийна организацинуудта бодото туһалалгагүй, — гэжэ делегат Петров хэлээ. Үнэндөөшье, партиин райкомой секретарьнууд ба бюрогой гэшүүд предприятинуудта ябахадаа, тэдэнэй хүдэлмэриие гүнзэгы шэнжэлэн хэжэ, дутуунуудыень элирүүлэн, тэдэниие усадхаха замыень заахын орондо, тэдэ хүтэлбэрилэгшэдэй «һүүлынь» мушхаад, бусашадаг заншалтай байна.

Районой предприятинуудта стахановецуудай тоо олон болоо. Мүнөө 2400 стахановецууд, 164 бригада эрхим шанартай продукци бүтээн гаргахын түлөө тэмсэжэ байна. Тэдэ, партиин райком эдэ түрүүшүүлтэй нигта барисаагүй, тэдэнэртэй ямаршье хүдэлмэри тоосоото үе соогоо хээгүй байһан тухайдань делегадууд Корсаков, Афанасьев, Пономарёв, Петров болон бусад тон зүбөөр шүүмжэлбэ. Партиин райком тоосоото үе соо стахановецуудай зүблөө үе, али слёт нэгэшье удаа үнгэргөөгүй бойшоо.

—Манай район промышленна район гэжэ тоологдодог. Гэхэ зуура, промышленностиие хүтэлбэрилгэ гансал нүхэр Петчиновада (партиин райкомой секретарь) даалгагдаһан байна. Районой территори дээрэ байдаг ой модоной промышленностиин предприятинуудта партиин райкомой зүгһөө туһаламжа багаар үзүүлэгдэдэг тухайнь делегат Дебаин хэлэбэ.

Партиин райкомой секретарьнууд, бюрогой гэшүүд предприятинуудта гарахадаа хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдэнэгүй тэдэндэ политическэ темэнүүдтэй элидхэл, лекци уншалгагүй гэжэ олон делегадууд шүүмжэлэн хэлээ. Элидхэл тушаа хамта 23 хүн үгэ хэлэбэд.

Партконференци болбол ВКП(б)-гэй райкомой хүдэлмэриие хангалтатай дээрэ тоолоод, партиин райкомой ба шалгалтын комиссиин шэнэ составые һунгаба.

* * *

ВКП(б)-гэй райкомой нэгэдэхи пленум боложо, райкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр К. Е. Масловые, секретарьнуудаар нүхэд Н. П. Щербаковые ба А. К. Петчиновае һунгаа. Мүн партиин райкомой тайгуудые даагшад баталагдаба.

Хүдөө ажахые механизациилгын Иль кинскэ һургуули нээгдэһээр 19 жэл болоо. Тэрэ хадаа ... жэл бүри механизаторскa зуугаад кадрнуудые Бурят-Монголой МТС-үүдтэ бэлэдхэн үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: прицепной комбайнуудай комбайнернуудай группада һургагша Н. Новикова агротехникын үндэһэ һуури тухай асуудалаар урок үнгэргэжэ ба курсант Порбоев асуудалдань харюусажа байна.

М. Минеевэй фото.

ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАМГААЛХА СОВЕТ... КОМИТЕДЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитет хадаа Франциин территори дээрэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй ажал-ябуулгые хорихо тухай французска правительствын шиидхэбэридэ эсэргүү өөрынгөө протест мэдүүлнэ.

Энэ шиидхэбэри хадаа эб найрамдал сахин хамгаалхые ба бататхахые бодотор эрмэлзэдэг бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы үнэн сэдьхэлтэ хүнүүдэй зүб зэбүүрхэлые үүсхэбэ. Тэдэнэйтэ хамтадаа бидэнэр зэбүүрхэнэбди, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хүдэлмэриие таһалдуулха, тиин эб найрамдалай тала баригшадай хүсэнүүдэй ургалтада һаад хэхэ гэһэн һэдэлгэнүүдэй буруу һүрэхэ байһанда Бэжэлгэнэгүйбди. Бүхы оронуудтахи эб найрамдал хамгаалагшад дэлхэйн дээрэ ... рамдал сахин хамгаалх... лөө һайн һайхан тэмсэ... найрамдалай Бүхэдэлхэй... тэ улам схээр туһалха бай...

Эб найрамдал хамгаа... ветскэ комитет Франциин т... ри дээрэ Эб найрамдалай... дэлхэйн Соведэй ажал... хорихо тухай шиидхэбэри б... хые эринэ.

Советскэ арад Эб найр... Бүхэдэлхэйн Соведэй ши... нүүдые бэелүүлхын түлөө,... дуулай эб найрамдалай б... гүй байдалай түлөө улам... шангаар тэмсэхэ байха... найрамдалай Бүхэдэлхэйн... дые найдуулнабди.

Эб найрамдал хамгаал... ветскэ комитедэй даалгаб...

Н. Тихонов, А. Фадеев, И. Эренбург, Б. Греков, А. Корнейчук, С. Гераси..., К. Сим..., А. Сур..., Н. По..., М. Кот...

КУРУМКАНАЙ АЙМАГТА

МҮРЫСӨӨНДЭ ТҮРҮҮЛНЭ

Промкомбинадай коллектив Майн урда тээхи мүрысөөндэ аймаг дотороо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Тус коллектив һайндэр хүрэтэр 2-дохи кварталайнгаа түсэбые 45 процент дүүргэхэ уялга абаа һэн.

Мүнөө комбинадай сабхиин ба оёдолой цехүүд апрелиин 15 хүрэтэр 2-дохи кварталайнгаа түсэбэй гурбанай нэгэ хубиие дүүргэбэ. Мүн модоной дархашуул стандартна 30 дивануудые аймагай культурын байшанда хэжэ, кварталайнгаа түсэбөө 80 процент гүйсэдхөө.

ПОЛИТИНФОРМАЦИ ҮНГЭРГЭНЭ

Аймагай элүүрые хамгаалгын таһагай партийна эхин организаци коллективэйнгээ гэшүүдэй дунда уласхоорондын байдал ба Союз доторой һонинуудаар политинформаци понедельник бүхэндэ үнгэргэнэ.

Мүн энэ организациин коммунистнууд-врачууд тэндэхи медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда элидхэл ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

ҮНИНЭП ХОНИШОН

62 наһатай Будаев Базар Кировэй нэрэмжэтэ томодхоодһон колхозойнгоо хониин ажал дээрэ эрхим һайнаар ажаллана. Тэрэ хадаа мүнөө жэлдэ даажа байһан 170 хониһоо 170 хурьга абаад, нэгэшье хоролгогүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Хонидой үбэлжэлгые шадабаритайгаар үнгэргэн, тэдэниие тарганаар ондо оруулжа байһан нүхэр Будаев жэлэй эсэс хүрэтэр 100 хони дахин хурьгалуулха уялга абаа.

УНШАГШАДАЙ КОНФЕРЕНЦИ

Аймагай библиотекэ ВЛКСМ-эй айкомтой хамта Сталинскэ шангай лауреат С. Бабаевскиин «Алтан одонод кавалер» гэжэ романаар уншагшадай конференци үнгэргэбэ. АймОНО-гэй инспектор нүхэр Нехуров С. Бабаевскиин творчество тухай тобшо элидхэл хээ.

Уншагшад Ф. Абрамзон, Р. Жаркова ба бусад үгэ хэлэжэ, роман соо сталинскэ эпохын ёһотой хүнэй образой һайнаар харуулагдаһаниие тэмдэглэһэн байна.

С. Тараскин.

Лекцинууд уншагдаба

Партиин обкомой лектор нүхэр Баймин Мухаршэбэрэй аймагта ошожо, уласхоорондын байдал болон коммунизмын агуухэ барилганууд тухай лекцинүүдые аймцентртэ, колхозуудта ба организацинуудта уншаа.

Мүн нүхэр Баймин марксистсколенинскэ теориие бэеэ даагаад шудалагшадта «Материализм ба эмпериокритинизм» гэжэ темээр лекци уншаба.

Д. Петров.

Агитаторай блокнодой 8-дахи номер

Агитаторай блокнодой 8-дахи номер хэблэгдэжэ гараба. Тус номерто «Хүдөөгэй агитаторнуудай дайшалхы зорилгонууд» гэжэ түрүү бэшэг, агитаторнуудта туһалха материалнууд толилогдоо. Мүн дайнай хойто тээхи сталинскэ табанжэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүдээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ тон ба баримтанууд, темэнүүд, түсэбүүд болон литература заагдаһай.

Киногой хүдэлмэрилэгшэдэй зүбл...

Киносетиин хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн һаяхан болобо. Тус зүблөөн дээрэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинофикациин Управлениин начальник нүхэр Можаров «Республикын киносетиин 1950 ондо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд ба 1951 ондохи зорилгонууд тухай» элидхэл хэһэн байна.

Республикын киносетиин хүгжэлтэ тухайда элидхэлшэ тоогон хэлээ. Мүнөө республика доторнай гүрэнэй 138 киноустановко, городской 6 кинотеатр, хүдөөгэй 28 киностационар, 100 нүүдэл кино хүдэлмэрилнэ. Урда жэлнүүдһэйхидэ орходоо киноустановконууд хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулаа, тэдэнэр ажалшадта советскэ кинематографиин эрхим зохёолнуудые бүри олоор харуулна. Илангаяа Баунтын, Кабанскын аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай кинофикациин таһагууд, Городок, Бабушкин городуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай кинофикациин таһагууд ба «Эрдэм» кинотеатр һайнаар хүдэлмэрилнэ. Гэбэшье, республикын киносетиин хүдэлмэридэ үшөөл ехэ дутагдалнууд бии гэжэ нүхэр М... тэмдэглээ.

Бичурын, Курумканай, ... Сэлэнгын аймсоведүүдэй гү... муудай кинофикациин т... тон хангалтагүйгөөр хүд... нэ. Тус аймагуудай хүдөө ... гуудаар ажаһуудаг арад... илангаяа холын гүүрэнүүд... шадта кино тон үсөө харуу... на. Киномеханигүүдай, ... нуудай хоорондо социал... мүрысөөн һулаар эмхидх... Тус таһагууд киносеан... кинохарагшадые хабаад... мүнгэ зээри суглуулгаар ... дээ дүүргэдэггүй.

Большевистскэ шүүмжэл... өөрыгөө шүүмжэлэл хэж... Можаров аймагуудай ки... циин таһагуудай ба республ... Управлениин хүдэлмэриин ... далнуудые элирүүлээ, 195... турша киногой хүдэлмэ... дэй хэхэ зорилгонууд тух... рэнгүйгөөр хэлээ.

Удаань нүхэр Можаров... хэл тушаа 24 хүн үгэ хэлэ... на.

Б. До...

ДОСАРМ-ын республиканска конференци

Армида туһалха һайндуранай обществын (ДОСАРМ) Бурят-Монголой республиканска 2-дохи конференци энэ оной апрелиин 24-дэ Улан-Үдэдэ болобо. Тус конференциин дээрэ ДОСАРМ-ын республиканска комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Чагилев тоосоото элидхэл хээ.

Элидхэлшэ хадаа комитедэй түйлаһан зарим тэды амжалтанууд тухай дэлгэрэнгүйгээр хэлэбэшье, өөрыгөө шүүмжэлэл багаар хэһэн байна. Үгэ хэлэһэн делегадууд большевистскэ шүүмжэлэ... нөөр дэлгэрүүлэн, комитед... дэлмэридэхи дутуунуудые ... лээ.

Һүүлээрнь, конференци... комитедэй хүдэлмэриие б... рэнь хангалтагүй гэжэ тоол... һайжаруулха дэлгэрэнгы ... бэри баталан абаа.

ДОСАРМ-ын Бурят-... республиканска комитедэй ... галтын комиссиин состав... нээр һунгагдаа.

Коммунизмын агуухэ барилганууд

ХҮСЭТЭ ДНЕПРЫН ЭРЬЕНҮҮД ДЭЭРЭ

Революциин урда тээхи, хуушан Каховкодо «Хабарай Миколын» үедэ үнгэргэгдэдэг адуу мориной ярмарка, хониной ярмарка гэжэ байгаа, мүн хүнэйшье ярмарка байдаг һэн. Үлэсхэлэн зоболонгоор хабшагдаһан хүнүүд эндэ тэндэһээ ниигэ ерэдэг бэлэй. Кулагта гү, али помещиктэ өөрынгөө хүсые намар болотор худалдахын тула тэдэнэр олоороо ерэдэг һэн.

Мүнөө агитаторнууд ба хөөрэлдөөшэд Каховкодо юун байһан, мүнөө ямар болоһон, таба—зургаан жэлэй үнгэрөөд байхада тэндэ ба тэрэниие тойрон юунэй бии болохо тухай барилгашадта хөөрэжэ үгэнэ.

1920 ондо Каховка болбол врангелевскэ сэрэгүүдтэ эсэргүү Улаан Армиин хэһэн түүхэтэ байлдаануудаар алдаршаһан юм. Врангелиие бута сохихо гениальна сталинскэ түсэб каховско плацдарм дээрэ, мүн һүүлдэ Сиваш дээрэ бэелүүлэгдэһэн байгаа.

Гушан жэлэй урда тээ байһан—лай мүнөө каховско плацдарм советскэ арадай ахиралые дахин татана: Нүхэр Сталинай үүсхэлээр коммунизмын агуухэ барилга — Каховско ГЭС-эй барилга эхилээ. Гражданскэ дайнай жэлнүүдтэ Украиниин урда талые ба нарата Крымые сүнөөлхын түлөө шиидхэхы байлдаанууды хэхээр Улаан Армиин хүсэнүүдэй суглуулагдажа байһан газарта, мүнөө байгаалиие шэнэдхэн хубилгахын түлөө советскэ хүнүүдэй асари ехэ хүдэлмэри дэлгэрээ!

Днепр дээрэхи барилга—айхабтар ехэ юм. Жэл соо 1 миллиард 200 миллион киловатт-час шахуу электроэнерги үгэхэ 250 мянган киловатт хүсэтэй гидроэлектростанци Каховкын оршондо баригдажа байна. Плотина, судныг ябаха шлюз, 14 миллиард кубометр уһа баггааха айхабтар ехэ водохранилищи баригдаха юм.

Агуухэ баригдаха хэмжээн тон ехэ байна. Каховско гидроузелай барилга өөрынгөө далайсаар Днепрогэсэй барилгые оло дахин үлүүлхэ. Днепрогэсэй барилгада 600 мянган кубометр үлүү бетон табигдаха, 20 миллион кубометрһээ дээшэ газарай хүдэлмэри дүүргэгдэхэ, хүдэлмэринүүд бүхыдөө шахуу хүсэтэ механизмуудаар хэгдэхэ байна. Гансахан каналнуудай барилгада 1900 скрепернүүд, газар малтаха 130 шахуу түхеэрэлгэнүүд, 600 экскаваторнууд, 500 бульдозернууд ашаглагдаха байна. Украиныи урда талада ба Крымдэ каналнуудые ба ригга хүдэлмэриингөө хэмжээгээр Днепрогэсэй барилгые хэмжээгээр уһалагдаха газарай хэмжээгээр Аму-Дарья дээрэхи ба Кара-Кумай сул губидахи ехэ баригатай сасуулагдажа болохо байна.

Манай сталинскэ үе — угаа гоёор ба түргөөр бүтээгдэдэг барилганиудай үе мүн. Украиныи урда таладахи ехэ хүдэлмэри правительствын шиидхэбэриин толилогдоһоной һүүлээр дары эхилээ. Барилгада эхи табиһан геологуудразведчигууд барилгашадай арминин урда ябажа үнгэрөө. Хэды хоноод байхада, Днепрын эрьенүүд дээрэ нүхэнүүдые малтаха вышкэнүүд бодобо. Ленинградай ба Уралай промышленностиин хадаа шэнэжэлэгшэдые эсэгэ ороной түрүү техникээр зэбсэглээ.

Ленинградай, Москвагай ба Украиныи олон зуун геологууд агуухэ мүрэнэй эрьенүүдые шэнжэлжэ эхилбэ. Газар урамдэгшэд ба геологууд хүйтэндэ, саһа бороо, шабар шабха соогуур ябажа, хүдэлмэрилһэн байна. Гурба хахад һарын турша соо тэдэнэр ехэ юумэ хэбэ. Херсонһоо эхилээд Каховко хүрэтэрхи эрьенүүдые шэнжэлһэн, 14 шахтанууд ба штольнуудые (заминдаа 30 метр гүнзэгы), 8 мянган метр үтэ скважинануудые малтаһан байна. Тэдэнэй хүдэлмэриин нэгэ зорилго—гидроэлектростанци бариха эгээн һайн газар олохо ябадалда шэглүүлэгдэһэн байгаа. Энэ ажалнинь амжалтатайгаар дүүргэө—профессор Журинаар толилогдоһон правительственна комисси февралиин хахадта Каховско ГЭС-эй баригдаха газарые һайшаагаа.

Һаяхан партиин Херсонско обкомдо архитекторнуудай зүблөөн болохо дүүрэбэ. ГЭС-эй социалистическэ городок бариха газар шэлэгдэн олдоо гэжэ архитекторнууд мэдээсэбэ. Нэгэ—хоёр жэлэй үнгэрхэдэ, Днепрын гоё һайхан эрьедээрэ, Каховкотой зэргэлээ ГЭС-эй городок болохо. Тэрэ хадаа асфальтированна улицануудтай, олон дабхар гэрнүүдтэй, кинотеатртай, культурын Ордонтой, гостиницатай, дундаа — гидроэлектростанциин Управлениин байшантай болохо юм.

Каховско ГЭС-эй барилга—бүгэдэарадай хэрэг мүн. Үлэсхэлэн ба гүйранхашгаар хашагдаһан хүнүүд бэшэ, харин бүхы хүсэ, шадабаряа Эхэ оронойнгоо аша туһада үгэхэ бэлэн байдаг советскэ патриодууд мүнөө Каховкодо ерэнэ.

Коммунист Иван Герасимович Руденко түрүүшын барилгаша болон һайн дураараа сентябрьда иишэ ерээ һэн. Тэрэнэй толгойлдог модошо дархашуулай бригада гэр байранууд барилгада нэгэ хахад —хоёр нормо дүүргэнэ. Комсомолец Виктор Чувпило комсомолой Кировоградска горкомой путёвкоор Каховкодо ерэжэ, модонод дархашуулай бригадые мүн лэ толгойлоо. Ондоо бригадануудтай мүрысэлдөө, Чувпилын бригада тэргүүлнэгүй. Каховско ГЭС-эй барилгын Управлени гурбан һарын турша соо манай ороной ажалшадһаа 8 мянга гаран бэшэгүүдые абаа, тэдэнэр бултадаа—«Каховско ГЭС-ые барилсаха дуратайбди» гэһэн гансахан гүйлтатайгаар хандана.

Эсэгэ ороноо хамгаалхын дайнай агуухэ тулалдаануудта хабаадагшад барилгашадай дунда олон бии. Ушаковой ба Нахимовой орденүүдэй кавалер, далайн моряк байһан Иван Руденко мүнөө байшангуудые барилсана. Геолог Иван Сергеевич Савельев Ленинградай обсроноодо эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан ба разведчигүүдэй командир ябаһан юм. Амгалан ажалдаа бусажа ерэһэд, энэ хүн разведчик хэбээрээ үлөөд,—газарой баялигуудай разведчигээр хүдэлмэрилнэ. Ленинградска ба украинскэ геолого-разведчигууд тон богони болзор соо Днепрын эрьенүүдые шэнжэлһэн ба ГЭС-эй барилгын газар шэнжэлэн олоһон байна.

Хара далайн моряк байһан Павел Сороколет һайн дураараа энэ дэ ерээ. Тэрэшэлэн сэрэгэй албаһаа табигдажа ерэһэн Юрий Лазарь, Михайлов, Агибаба ба бусад хүнүүд Сороколедэй хамта хүдэлмэрилнэ. Сороколедэй бригада үдэр бүри нормоёо 150 процент дүүргэнэ. Барилга дээрэ штукатур Мария Пархоменкые хүнүүд һайнаар мэдэхэ юм. Мария ба Куйбышевгидростройин штукатур Клавдия Емельянова гэгшэд Волга ба Днепр дээрэхи хоёр агуухэ барилганиудай коллективүүдэй мүрысөөндэ эхи табиһан байна. Мария Пархоменко нормоёо 170—200 процент дүүргэнэ.

Херсоншиын 700 гаран колхозшууд ГЭС-эй барилгада ерээ. Тэдэнэр гэр байрануудые барина, геолого-шэнжэлгын экспедицинүүдтэ бүхы шалаахаараа ажаллана.

...Олон зуугаад мянган гектар украинскэ уреэжэлтэ газар хуурай һалхинда ба хара шуурганда үлээгдэн гандана. Каховкоһоо эхилээд Хара далай хүрэтэр—Днепрын зүүн эрьеые зубшан 135 километртэ 209 мянган гектар элһэтэ газар сүл губи мэтэ харагдана. Үсөөн жэл үнгэрөөд байхада, Каховско ГЭС ба Урда-Украинскэ канал баригдажа дүүрэхэ. Каховкоһоо эхилээд Аскания Нова ба Сиваш тээшэ. Сивашһаа саашаа Хойто-Крымскэ каналаар Крымэй талын районууд руу Джанкой тээшэ Днепрын уһан хүсэ схэтэйгээр урдаха. Мүнөө сул губи байһан газарнууд эдэ... элбэг дэлбэг хизаар ... Гол культурын—сута т... шэниисын ургасань 35—40 ... хүрэтэр дээшэлхэ байна. ... плантацинууд оло дахин ... гоодохо. Ой модонууд хүүү... луун һалхиндаа полнинуда... гаалха найдабаритай ... болохо юм. Гансахан Хе... нын элһэндэ 40 мянган ... коградникуудые һуулгагдаха. ... гектар бүрһөө 150 центне... рад суглуулаа һаамнай, ... виноград ба архиие манай ... абаха байһаниие тоолохо... тэй бэшэ. Гектар бүрһөө ... нөр жэмэс үгэхэ 10 мянга... садуудые энээн дээрэ нэм...

Украиныи урда талын ... лай ажабайдалынь комму... агуухэ хоёр барилганиуд... хоевско ГЭС ба Урда-... каналаар мүнөөдэр тодо... но. Хүдөө ажахые хүгжөө... слектрике түсэбүүдые гүйцэ... ческэ газартаряаланай ... лай зохёогоогүй тосхон... байхагүй.

Херсонско районой ... нэрэмжэтэ колхозой ... перспективнэ түсэб ... бүхы газарые (6000 шахуу ... уһалжа ашааг, нинтын ... 9 миллион шахуу түхэриг ... гү, али 1950 ондо абтаһан ... тойнь сасуулбал зургаа ... болохо байна. Херсоншиин ... колхозууд хэдэн зуугаад ... Асари хүсэтэ Днепрын ... нүүд дээрэ агуухэ барил... далмэридэхи фронт улам ... боложо байна.

Петр Ре...

Херсон город.

Колхознигууд ба колхозницанууд, совхозуудай эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэд, зоотехнигүүд ба ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд! Ниитын малажалые бүхы хэмжээгээр [х]гжөөгты, малай тоо толгойе улам олон болгогты, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлэгты! Малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулая!

(1951 оной Майн 1-дэ зорюулагдаһан БКП(б)-гэй ЦК-гэй Уряануудһаа).

Сабшалан һайжаруулбал, үбһэн ехээр абтаха

…най колхоз һүүлэй жэлнүүдтэ …ангай ба бэлшээриин газар… уһалха, үтэгжүүлхэ ху… …ринүүдые үргэнөөр ябуулдаг … Имагтал сабшалангаа һай… уһалаад, үтэгжүүлээд бай… үбһэ ногооной үндэр баян ур… хуряагдаха, ниитын адуу мал… тэжээлэй бата бэхи база бай… …даха гэжэ хүдэлмэриингөө …һөө ойлгообди.

…ондо сабшалангай ба бэл… …иин газар һайжаруулха, үтэг… …хэ, уһалха талаар нилээд ехэ …мэри хэгдээ һэн. Жэпхээһэн горхондо 4 хаалта хэгдэжэ, …4 километр угатай канава …дажа, 1100 гектар сабша… …й ба бэлшээриин газар уһа… …һан байгаа. Энэ хүдэлмэриие …нист Доржи Мункуев түрүү… колхозой луговодууд Сандак …ев, Содном Гармаев гэгшэд … байна. Мүн тэрэшэлэн саб… …гай ба бэлшээриин газар … наг шэбхэ шэрэлгэдэ һү… …оварна фермын 37 һаалишад …эрилөө һэн. Имагтал сабша… …-мелиоративна хүдэлмэри… …е үргэнөөр хэһэнэй ашаар …лангай зарим участогуудай …риһөө 50—60 центнер, тинхэ… …ы 1100 гектар талмайн га …һөө 10—11 центнер үбһэ ху… …н байнабди.

…гэжэ мүнөө үбэлжэлгын тур… …оо малдаа бардам хүрэхэ үб… тэжээл бэлэдхэхэһээ гадна, хур… — Энгельсын нэрэмжэтэ кол… … туһаламжа болгон, 500 …р үбһэ, мүн малай байра ба …эри саг зуура үгэһэн байнаб…

…гша ондо сабшалангай-ме… …тивна хүдэлмэри бүри үргэ… …буулагдана. Мүнөө жэлдэ …дуудай саг үргэлжын тусхай …да (бригадирынь нүхэр Д. …ев) эмхидхэгдэнхэй. Энэ бригада Сулхара горхондо хаалта шэнээр хэжэ, 500 гектар бэлшээриин ба сабшалангай газар уһалжа байна. Мүн Худанай голдо Гарма Дашеевэй луговодческо звено уһалалгын хүдэлмэри бэлэдхэжэ байха юм.

Мүнөө жэлдэ манай колхоз 2500 гектар сабшалангаа уһалха, 60—70 гектар сабшалангай газарые наг шэбхээр үтэгжүүлхэ юм. Мүнөө 84 малшад бэлшээриин ба сабшалангай газар дээрэ наг шэбхэ зөөжэ байна. Луговодческо бригадынхид резинэ сабхинуудаар, мори унаагаар, тэргэнүүдээр, зэр зэмсэгүүдээр хүсэд хангагданхай.

Байгша ондо уһалагдаһан газарһаа га бүриин 10—12 центнер, зарим участогуудайнь га бүриһөө 60 центнер үбһэ хуряаха зорилготойбди. Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаха байһамнай дамжаггүй.

Гадна, колхозуудай усадьба шадарай участогуудые уһалха зорилгоор Мүнгэд гэжэ горхонһоо 1,5 километр утатай 70 сантиметр гүнзэгытэй канава татаһан байгаабди. Мүнөө энэ горхоной эхиндэ хаалта баригдажа байна.

Сабшалан үтэгжүүлгын ба уһалалгын хүдэлмэринүүдэй угаа ехэ аша туһатай байһаниие манай колхознигууд һайн ойлгожо, тус хүдэлмэриие энээнһээ хойшо улам үргэнөөр бэелүүлдэг болохо. Имагтал сабшалангай ба бэлшээриингээ газар дээрэ ээн ёһоор хүдэлмэрилөөд байгаа һаа, ниитынгээ адуу малда тэжээлэй бата бэхи, найдамтай база байгуулха байнабди.

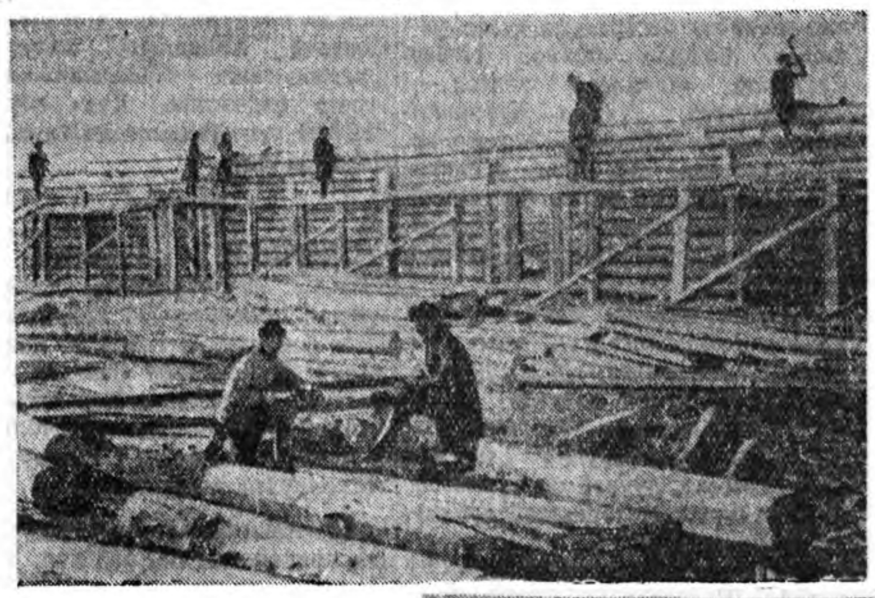
Б. Гомбоев, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат, Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой түрүүлэгшэ.

Сабшалан һайжаруулха һара

…энгын аймагай колхозуудта …лангай газар һайжаруулха …шик үнгэргэгдэжэ бай… …э месячнигэй 15 үдэрэй дүн… …аргагдаа. Аймагай колхозууд …лан һайжаруулгаар горьтой …эри хэһэн байна. 6297 га …лангай газар һайрамай … уһалагдаад, 40 шахуу мян… …ргэ наг шэбхэ сабшалан … гаргагдаа, 8351 гектар газа… …улуун, буртаг бургааһан сэ… …дээ.

…ячнигэй түрүүшын 15 хоног …аймагай центрын хүдэлмэри… …лбахаагшад ба һурагшадай …алгатайгаар 3 воскресник …эгдэһэн байна. Энэ месячнигэй үедэ олонхи колхозууд хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ сабшалан һайжаруулгаар ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Гэбэшье, аймагай зарим колхозууд месячнигэй үедэ өөдтэй юумэ хээгүй. Жэшээлхэдэ, «Заветы Ильича» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Заиграев) сабшалангаа үтэгжүүлэн һайжаруулха хүдэлмэри эмхидхэнэгүй. Саһанай хайлажа байхада һайрамай уһа тогтоожо үрдингүй урадхаагаа. Сабшалан дээрэ хүдэлмэрилхын тулада миил 3 хүнүүдые гаргаад лэ, воскресник ба бэшэ хүдэлмэри эмхидхээгүй.

Б. Базарон.

Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ зоотехническэ барилга эмхитэйгээр эрхилнээ. Малажалай байрануудые барилгада 150 мянган түхэриг гаргашалагдаха юм. Үхэрэй, тугалай байранууд, тэжээл бүйлүүлгын кухни баригдаад ашаглагдажа байна.

Колхозой барилгын бригада тугалай байра ба 400 толгой үхэрэй байра барижа дүүргэхээ байна. Мүнөө зунай үедэ энэ колхоз 30—30 мориной хоёр конюшни, 1000 шубуунай байра, тэжээл бүйлүүлгын үшөө нэгэ кухни ба һүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэдэй байха гэр бариха юм.

Малайнь байранууд механизацилагдаһан байха. Барилга хэжэ байһан газарта 2.5 мянган кубометр барилгын модо зөөжэ асарһанай ашаар зоотехническэ барилгын хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулагдана. Энэ колхоз өөрынгөө пилорамаар модо хюрөөдэжэ бэлэн болгодог юм. Дээдэ зураг дээрэ — малай шэнэ байрын барилга. Доодо зураг дээрэ—барилгын модо хюрөөдэжэ байна.

М. Миневэй фото.

Малаа дулаан байраар хангая

Малдаа типовэй байрануудые хүсэд бэлэдхэжэ, тэдэниие һайн харууһатай болгохо гээшэ колхозууд ба совхозуудай малажалые амжалтатайгаар хүгжөөлгын шухала услови мүн.

Манай республикын олонхи колхозуудай малажал типовэй байрануудаар хүсэд хангагдаагүй ба малай байрануудые барилгын хүдэлмэри жэл бүри дүүргэгдэдэггүй байна. Илангаяа Зэдын, Кабанскын, Иволгын, Хориин, Мухаршэбэрэй ба Ториин аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ малай байра барилгын хүдэлмэриие оройтуулжа эхилһэн тула олон байрануудые дүүргэнгүй орхиһон байха юм.

Гэбэшье, тус аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Шадаров, Ткачев, Харламов, Таюрский ба бусад энэ жэлдэ малай байра барилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие хойшо татаһаар зандаа. Барилгын элдэб материал хэрэгсэлнүүдые ба модо бэлэдхэлые мүнөөшье эхилээдүй байһаар. Мүн энэ шухала хүдэлмэриие зарим колхозууд буруугаар эмхидхэдэг байна. Жэшээнь, зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр малай байра шэнээр барилгын ба заһабарилгын хүдэлмэриие ондоо хүнүүдтэ хүлһэлжэ, колхозой зөөри хажуу тээшэнь гаргашалдаг байна. Иволгын аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ малай байра шэнээр бариха хүдэлмэриие хүлһэлжэ 121 мянган түхэриг, капитальна заһабарилгын түлөө 76 мянган түхэриг гаргашалһан байгаа. Мүн тэрэшэлэн Мухаршэбэрэй, Заиграйн ба бусад аймагуудай колхозууд иигэжэ ехэхэн мүнгэ зөөри гаргашалаа.

Олонхи колхозууд саг үргэлжын барилгын бригадануудые эмхидхэдэггүй дээрэһээ барилгын хүдэлмэриие хойшо татажа, муу шанартайгаар бүтээдэг байна. Зүгөөр, саг үргэлжын бригадануудые эмхидхэхэ ба барилгын түсэбые саг дары дүүргэхэ арга боломжонууд эдэ колхозуудта бии байгаа. Теэд мүнөө хүрэтэр зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр барилгын материал бэлэдхэлгэдэ ба бусад хүдэлмэридэ бүхы колхознигуудые элсүүлнэгүй.

Манай республикын малажал үбһэ тэжээл муутай ба дулаан байрагүй дээрэһээ мүнөө ехэ хоролтодо орожо байна.

Энэ жэлдэ республика дотор 6 мянган толгой адуу моридой, 50 мянган толгой эбэртэ малай, 8 мянган толгой гахайн, 180 мянган толгой хони ямаанай, 250 мянган шубуудай байранууд шэнээр баригдаха ёһотой. Энэ барилганuудта хэдэн зуун, мянган кубометр барилгын модон, хадааһан, известко, цемент ба бусад материал хэрэгтэй болохо байна.

Бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, түргэнөөр, һайн шанартайгаар дүүргэлгэ хадаа аймагуудай советскэ, хүдөө ажахын organнуудай ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй нангин уялга болоно.

Колхоз бүхэндэ барилгын тусхай бригада эмхидхэжэ, энээниие имагтал барилгын хүдэлмэридэ ябуулха шухала.

А. Семёнов, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хүдөө-ажахын ба колхозно барилгын управлениин инженер.

Орлигой малшадай уялгавууд

Ахын аймагай Орлигой сомоной «Улаан-Шарза» колхозой һүнэй-товарна фермын эрхим һаалишан Долгор Дамшаева Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эгээн түрүүлэн оролсожо, ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөлгөөр бүри ехэ амжалтануудые туйлаха уялга абаһан байгаа. Коммунистка Дамшаева хэлэһэн үгөө хэрэг дээрэ бэелүүлэн, малайнгаа харууһалгые улам һайжаруулба. Басагантаяа мүрысөөндэ оролсоһон 65 наһатай эхэнь Долгорһоо дутуугүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Мүнөө Бичурын таряашад ба малшадай патриотическа уряатай танилсажа, нүхэр Дамшаева байгша ондо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 800 литр һү һааха, 21 үнеэдээ бултыень ороондо оруулха, абаһан түлнүүдээ бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ, сабшалангай газар дээрэ 40 центнер наг шэбхэ тарааха, 12 гектар сабшалангай талмай уһалха ба сабшалангаа модо шулуунһаа сэбэрлэхэ гэһэн шэнэ уялга абаба.

Д. Дугаров.

Түлнүүдые һайнаар абана

Яруунын мяханай совхозой хонишон Дондок Намсараев хонидоо һайнаар ондо оруулжа байна.

Отарайнь хони ямаад мүнөө түрэжэ эхилээ. Нүхэр Намсараев 230 хони ямаадһаа 251 хурьга эшэгэ абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ ба олон түл абахаар хүлеэжэ байна.

Бичурын колхознигуудай жэшээгээр малаа улам олошоруулхын тулада мүрысөөндэ оролсоод, нүхэр Намсараев 100 эхэ хони ямаадһаа 115 хурьга эшэгэ абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ уялга абаа.

Ж. Бадмаев.

Эрхим малшад

Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой МТФ-эйн пастух Радна Эрдынеева даабарита 105 үхэрөө тарганаар ондо оруулжа байна. Нүхэр Эрдынеева үхэрнүүдээ һайнаар уһалха, эдеэлүүлхэһээ гадна, тэдэнээ хагдатай, нэмэри дулаан газарта адуулдаг.

Мүн Дырээнэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой адуушан Ринчин Цыренов даажа байһан 163 адуугаа дунда ба дундаһаа дээшэ шадалтайгаар ондо оруулба. Үбһэеэ нормын ёһоор гаргашалһанай ашаар, 632 центнер арбилжа ондоо гүүртэнүүдтэ үгөө.

В. Будаев.

Тогтууритай, үндэр ургаса яажа хуряахаб

Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой тарианажалай бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой С. К. Киселёвой дүй дуршалһаа

…һото культурануудай үндэр … хуряахын түлөө нүхэр …лёв юу хэнэб?

…ын түрүүндэ, нүхэр Кисе… бригада газарай хүрьһэндэ нойто тогтоохын түлөө тэм… Саһа тогтоохын тула бүри … эхеэр полинууд дээрээ хал… шургэнүүдые табидаг. Хал… …нүүдые хоорондоо 8—10 …лататайгаар аад, шахматна …ар табина. Үбэлэй турша … халхабшанууддаа 2—3 да… …гэн урилдаг. Заримдаа по… …ээ мүльһэ зөөжэ, мүн шах… гуримаар хабһалдуулан та… юм. Тэрэ мүльһэн саһа тог… …оо гадна, хабартаа өөрөө …жа, нэмэлтэ шииг нойто үгэ… байна.

…К. Киселёвой дуршалые ха… …агшадай нэгэн Ж. Мункуев …дурсагдаһан хэмжээнүүдые …хэһээ гадна, дүтэ шадарай …удые ба горхонуудые хэрэг… …ли дээрээ уһа (тошон) гар… хүргэдэг. Тэрэнэйнгээ хайла… …рэгтэй тээшэнь залан урад… …, ехэшэг талмайе уһалдаг … һайрамай уһанай урдажа …агүйн тулада эртээнһээ га… …удые татаһан байдаг. Хүрь… …түргэнөөр хатахагүйн тула… …бартаа эртын борнойлго хэ… …иг нойтыень тогтоодог юм. … Киселёв һайрамай уһа …дээрэ тараахын тула угаа …элмэри хэдэг. Хабартаа … урадхалтай аад, зүндаа …даг горхондо плотинын … хүүлээ һэн. Энэнь хожо… …зараа дахин уһалха уһатай нуур тогтоохо арга боломжо олгоо. Плотина барихын тула малтагдаһан котлованиинь 15 метр утатай, 7 метр гүнзэгытэй, 2 метр үргэнтэй юм. Тэрээндэ 90 свай хэгдэжэ, 1500 үлүүтэй кубометр шорой малтагдаа. Энээндэ 1900 ажалта үдэр гаргашалагдаһан байна. Барилгада гаргашалһан ажалынь миин хосороогүй, харин үндэр ургасаар харюулаа.

Нүхэр Киселёв хабарай тарилгын урда тээ тарианай газар элдүүрилгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг. Хатуужаһан ба буртаг ногоогоор элбэг участогуудые хоёр дахин, 18—22 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалдаг юм. Хабарай тарилгын урда тээ газараа гансата гүнзэгыгөөр хахалдаггүй, харин зүндаа пар болгон хахалхадаа гүнзэгырүүлдэг байна. Элһэтэй газарые хара хүрьһэтэй газартал адли тиимэ гүнзэгыгөөр хахалдаггүй, юуб гэхэдэ, иимэ элһэн һайн хүрьһэн дороһоо гаргагдажа, газарай үрэжэлые доошолуулдаг. Харин хара хүрьһэтэй газарые гүнзэгыгөөр хахалха бүринь культурна ургамалай ургаха таатай зохид услови бии болгогдодог, буртаг ногоонуудай үгы хэгдэдэг байһаниие нүхэр Киселёв һайн мэдэнэ. Шииг нойтоной хаташахагүйн тула, хахалһан газараа тэрэ дары борнойлдог, мүн тарилга хэхын урда тээ хахалһанайнгаа һүүлээр дахин хүндэлөөшэнь борнойлдог юм.

Нүхэр Киселёв газараа һайнаар үтэгжүүлдэг. Үтэгжүүлгые газарай хүрьһэндэ ба ургасада нэмэлтэ тэжээл болгон үгэдэг байна. Үтэгжүүлгэ болгон мориной ба үхэрэй наг шэбхэ хэрэглэдэг. Нэгэ гектар газарта 28 тонно тухай шэбхэ гаргажа, тэрээнээ ехэнүүдээр обоолдог юм. Хабар эртэ обоолоотой шэбхын 3—4 газарта нүхэ гаргажа, тэдээн соо улаан болотор халааһан томо шулуунуудые хэдэг байна. Тэрэнэй эсэстэ наг шэбхэ обоодоо халажа, тэрээн соо байһан буртаг ногоонуудай үрһэн үхэдэг байха юм. Хүрзөөр бэлэхэнээр хэршэгдэдэг болоод байхадань шэбхые газарай хүрьһэндэ үтэгжэл болгон хэрэглэдэг. Шэбхые нэгэ жэгдэхэнээр бүхы поли дээрээ тараагаад, газараа гүнзэгыгөөр хахалдаг юм. Мүн минеральна үтэгжүүлгэ гектар бүхэндэ: сульфат-аммони 80 кгр., калийна дабһа 1,6 цент., суперфосфат 1,9 цент. ба үнэһэ 1 центнер хэмжээтэйгээр хэдэг.

Үрһэ хүрэнгэ хадагалалгада нүхэр Киселёв ехэ анхарал хандуулдаг. Үбэлэй сагта хүрэнгэеэ хоёр—гурба дахин сэбэрлэдэг, тиигэжэ буртаг ногооной нэгэшье үрһэ үлөөдэггүй юм. Серапион Кириллович үрһэнэй шанарые өөрөө шалгажа, кондициинь үзэһэнэй удаа үрһэнэй шанар шалгадаг лабораторидо эльгээжэ, дахин шалгуулдаг.

Нүхэр Киселёв Фильгия гэжэ сортын сортовой үрһэ таридаг. Тэрэнэйнь һайн тала гэхэдэ, бүхэ соломотой байдаг, бэлээр айрадаггүй юм. Тиигэбэшье, энэ сорт шииг нойто ехээр хэрэглэдэг. «Лютесценс 062» сортдо орходоо удаан ургадаг иимэ дутуутай. Тиимэһээ тэрэнэй тарилгые тон богонихон болзор соо дүүргэдэг байна. Нүхэр Киселёв үрһэ хүрэнгээ заабол хороор угаадаг ба яровизацилдаг юм. Яровизацилгые тарилгаһаа 6—7 хоног урда тээ хэнэ. Шэниисын үрһэ шала дээрэ 20—30 см. зузаантайгаар тараан адхажа, 1 центнер үрһые 30 литр уһаар норгодог. Норгогдоһон шэниисээ обоолжо, брезентээр хушадаг.

Тиин хүрэнгэнь тэндээ халажа эхилдэг. Тиихэдээ 15 градусһаа халуун болохогүйнь тула ходо харууһалжа байдаг. Хүсэд халахалаарнь обоолоотой орооһоё нимгэхэнээр тараажа, халууниинь бууруулдаг. Хүрэһэн хойнонь дахин норгожо, обоолдог. Иимэ ажал 3 хоногой турша соо хэдэг.

Тарилгын нормо ехэшэгээр табигдадаг. Шэниисын рекордно участогуудта гектар бүхэнэй 2,9 центнер үрһэ таридаг байна. Ургасые гэрэлээр хангахын тула таряагаа хэрээһэлүүлэн таридаг юм. Үрһөө 8 сантиметр гүнзэгыдэ тарихадань һайнаар ургадаг, гүнзэгыгөөр таригдаһан таряан унадаггүй.

Таряанай ургажа эхилхэдэнь тэрээниие нүхэр Киселёв борнойлдог юм. Тиихэдэ газарай хүрьһэн дээрэ хатуужаһан хальһан буталагдажа, хүрьһэнэй шииг нойтон тогтоогдодог, ургажа эхилһэн буртаг ногоон үгы хэгдэдэг байна.

Түрүүшын нэмэлтэ тэжээл ургасын ургажа эхилхэдэ гү, али ехэнхидээ ургасын һалаатаха үедэ үгэдэг. Тарияндаа нэмэлтэ тэжээл болгон хониной 8 хоногто эһээгдэһэн 1,5 тонно шэбхэ 1 гектар газарта 14 тонно уһатайгаар үгтэдэг. Үһээтэй үедэ нэмэлтэ тэжээл хуурайгаар үгтэдэг юм. Тарианай шэлбэдээ гарахын урда тээ гектар бүридэ шубуунай 3 центнер аргал, 2 центнер сульфат-аммони, 3 центнер суперфосфат, 2 центнер калийна дабһа хуурайгаар нэмэлтэ тэжээл болгон бүрхэг үдэр сасадаг байна. Тарияндаа нэмэлтэ тэжээл үгэһэнэй һүүлээр тусгаар хэгдэһэн борнойгоор борнойлдог. Ургасаяа хододоо харууһалжа, буртаг ногооень түүжэ байдаг.

Дээрэ дурсагдаһан хүдэлмэринүүд хадаа мичуринска агробиологическа наукын ба академик Лысенкын һургаалнуудаар табигдаһан агротехническэ хэмжээябуулгануудай комплекс болоно. Энэ комплексые нүхэр Киселёв тон оролдосотойгоор ба дүй шадабаритайгаар бэелүүлнэ. Тиимэһээ 1950 одно гая жэлэй болобошье, нүхэр Киселёв гектар бүхэнһөө 15 центнер шэниисэ хуряан абажа шадаа һэн. Зарим участогуудһаа гектарай 9 центнер ороохо, 15 центнер овёс хуряаһан байна.

Мичуринска агробиологическа наукын ба академик Лысенкын һургаалнуудые бэелүүлжэ шадаһанай ашаар нүхэр Киселёв 1940 онһоо хойшо хододоо тогтууритай, үндэр ургаса ургуулна.

Нүхэр Киселёв газар элдүүриин ногоо тарилгата системэдэ хүсэд ороодүй. Тиигэбэшье, энээниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Севооборот дүүрэнээр ашаглажа эхилхын тула тусхай участок дээрэ люцернэ тарина. Люцерные гансашье үрһөөрнь бэшэ, мүн үндэһөөрнь тарилга хэдэг юм.

Нүхэр Киселёв анхан юрын таряашан байһан аад, мүнөө агрономическа наукые шудалан бэелүүлжэ, үндэр ургаса хуряадаг мастер болонхой.

Энэ мастерай дүй дуршалые халан абагшадай тоо улам олошорно. Жэшээлхэдэ, «Улаан-Эрхирик» колхозой таряанажалай бригадын бригадир Жадамба Мункуев гектар бүхэнһөө 15 центнер Фильгия гэжэ сортын шэниисэ хуряаһан байна. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын бригадир Даши Мункуев 40 гектар талмайн гектар бүхэнһөө 12 центнер Фильгия гэжэ сортын, 11,3 центнер Ферругенум гэжэ сортын шэниисэ хуряагаа. Эдэнэр мичуринска агробиологическа наукын һургаалые бэелүүлжэ шадаһанай ашаар тарианай үндэр ургаса ургуулба.

Хүдөө ажахын түрүүшүүл яажа ажаллаваб гэжэ мэдэхэеэ һанаа һаа, тэдэнэй ажалдаа байхыень хараха хэрэгтэй. Тэдэнэрэй ажалаа түсэблэн, нэгэшье минута дэмы үнгэргэвгүй, шамдуу түргэнөөр ба шаламараар ажаллахые хараха шухала. Эндэ нэгэшье орхигдоһон газар байхагүй. Бүхы хэмжээ-ябуулгануудынь саг болзор соогоо дүүргэгдэдэг байха юм.

П. Метляев, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Заиграйн АСХО-гэй главна агроном

Чехословакиин шэнэ культура

Гитлеровскэ дарлалтаhаа Чехословакиие героическа Советскэ Армиин сүлөөлэлгэ ба арадай демократическа байгуулалтын илалта хадаа чешскэ ба словацка арадуудай формоороо национальна, удхаараа социалистическэ культура байгуулха тон зохид условинуудые хангаа.

Арадай-демократическа Чехословаки политическэ, социальна болон экономическа үндэhэн хубилалтануудые орон соогоо бэелүүлэн, социализм байгуулха замаар найдамтай дабшажа ябана. Ороной үйлэдбэриин хүсэнүүдэй түргөөр ургаhанай үндэhөөр, арадай материальна ажабайдал хэлбэришэгүй hайжарна, арадай-демократическа Чехословакиин культурань hалбаран бадарна.

Чехословакиин коммунистическэ парти культурна революциин илалтын түлөө тэмсэлдээ СССР-тэхи культурна байгуулалтын үнэтэ дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэнэ. Чехүүдэй ба словагуудай арадай, шэнэ культурань советскэ социалистическэ культурын аша түгэс нүлөөн соо hалбаран хүгжэнэ.

* * *

Арадай гэгээрэлэй үндэhэн реформо, шэнэ интеллигенциин кадрнуудые үргэнөөр бэлэдхэлгэ хадаа республика доторхи культурна байгуулалтын центр болонхой. Буржуазна Чехословакиин олон мянган ажалшад уншажашье, бэшэжэшье шадахагүй байhан юм. Мүнөө арадай-демократическа республика дотор ехэ напатанда зорюулагдан олон курсанууд ба hургуулинууд байгуулагдаад, бэшэг мэдэхэгүй ба бага мэдэхэ хүнүүдые hургаха арга олгоо.

Деревнидэ хэдэн зуун шэнэ hургуулинууд нээгдэнхэй. 1949 ондо арадай гэгээрэлэй хэрэглэлнүүдтэ дайнай урдахи 1937 онойхиhоо 8,6 дахин ехэ зөөри гүрэнэй зүгhөө гаргашалагдаа. 1950 ондо гүрэнэй бюджедэй 11,96 процентнь культурна хэрэглэлдэ hомологдоhон байгаа.

Дээдэ hуралсалай системэдэ ехэ хубилалтанууд болоо. Словакиин городуудта (Оломоуц ба бусад городуудта) шэнэ вузнууд нээгдээ. Пльзень ба Градец Кралов городуудта эмнэлгын факультедүүд байгуулагданхай. 1938 ондо Чехословаки дотор миил 9 дээдэ hургуули байhан аад, 1949—50 онуудай hуралсалай жэлдэ 22 вуз хүдэлмэрилhэн байна. Тусхай факультедүүдэй тоо 26 байhанаа 54 болоо.

Дээдэ hургуулинуудта түлбэригүй hуралсал ба зарим студентнүүдтэ стипенди бии болголго хадаа хүдэлмэришэд ба таряашадта дээдэ эрдэм шудалха арга олгоо. Бүхы вузнуудта хүдэлмэришэн залуушуулай дундаhаа студентнэрэй тоо улам олон болоно. Вузнуудта орохо хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ тусхай факультедүүд нээгдэнхэй. Энэнэй үндэhөөр студентнүүдэй социальна состав эли бодо хубилаа. 1948 ондо вузнуудай студентнэрэй 7,6 процентнь хүдэлмэришэд байhан hаа, 1949—50 онуудай hуралсалай жэлдэ 27,6 процентнь болоhон байха юм.

Хүдэлмэришэд-ударнигуудай ба рационализаторнуудай дундаhаа инженерно-техническэ кадрнуудые бэлэдхэлгэ үргэнөөр эрхилэгдэнэ. Үшөө үнгэрэгшэ жэлдэ хүдэлмэриhөө hамшангүй hураха үдэшын техническэ hургуулинууд байгуулагдаа hэн. Индустриальна ехэ центрнүүдтэ техническэ, экономическа, багшанарай ба бусад дээдэ hургуулинууд нээгдээ.

Вузнуудтахи hуралсалые эмхидхэлгэдэ ехэ хубилалта хэгдээ. Хархис ёhоной дисциплинэнүүдые заалга болюулагданхай, хархис этэгээдүүд гаргагдаа. Шэнэ номууд зохёогдоно, советскэ авторнуудай номууд чешскэ ба словацка хэлэнүүд дээрэ оршуулагдана. Бүхы вузнуудта марксизм-ленинизмын үндэhэ hуурину удые заана: В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай зохёолнуудые үзэнэ, марксистско-ленинскэ теори шудална. Дээдэ hургуулинуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Гүрэнэй комитет үнгэрэгшэ намар байгуулагдаhан юм, энэ хадаа вузнуудай хүдэлмэриие шэнэдхэн табилгада ехэ удхашанартай байна.

Чехословацка арадай-демократическа республика дотор наука шудалалга амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ. Чехословацка наукануудай академи ажал-ябуулгаяа: «Чехословацка академи — хүдэлмэришэн ангида» гэhэн уряатайгаар эрхилнэ. Наукануудай академи бүхы ажал-ябуулгаяа социализм байгуулха агуу ехэ хэрэгтэ зорюулан, оронойнгоо бодото дайшалхы научна центр боложо байна.

Эгээн олониитын искусство—кино хадаа арад зоной ажабайдалда нэбтэрэн ороо. Орон соонь 3100 кинотеатр хүдэлмэрилнэ, табанжэлэй түсэбэй дүүрэтэр үшөө 900 кинотеатр шэнээр нээгдэхэ байна.

Советскэ кинокартинанууд эндэ илангаяа ехэ хүндэтэй болоо. Гансахан 1949 ондо советскэ фильмнүүдые 50 миллион шахуу хүн хараба. «Советскэ фильм эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ» гэhэн кинофестиваль 1950 оной намар тус ороной 150 шахуу нютагуудта тон амжалтатайгаар үнгэргэгдөө.

Урдань баяд ноёдто лэ зорюулагдадаг байhан театрнууд мүнөө арад зондо алба хэнэ. Театрнуудые мүнөө ажалша зон харадаг болонхой. Театрнуудай хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ реализмын метод шудалха, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын агуу ехэ хэрэгтэ алба хэхэ гэжэ оролдоно. Һүүлэй үедэ тэндэхи национальна театр уран хурса, удха түгэс хэдэ хэдэн спектакльнуудые табиhан байха юм. Эдэнэр А. Штейнэй «Нэрэ хүндын сүүд», Б. Вишневскиин «Мартагдашагүй 1919 он» гэжэ пьесэнүүдые ба Сметанын «Далибор», Глинкын «Иван Сусанин» ба Мусоргскиин—«Борис Годунов» гэжэ оперонуудые харуулба.

Мүн Пражска городской залуушуулай театр Н. Островскиин «Булад яажа хатуужааб» гэhэн романаар зохёогдоhон пьесые амжалтатайгаар харуулна. Братислав городой национальна театр П. Павленкын «Зол жаргал» гэhэн романиие зүжэг болгоод, табижа байна. Прага городто Чехословацка армиин шэнэ театр hаяхан нээгдээ.

Чехословацка композиторнуудай Союзай бүхы ажал-ябуулгань «композиторнууд арад зонтой хамта» гэhэн уряатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Ороной городууд ба тосхонуудтахи залуушуул чехословацка композиторнуудай зохёоhон дуунуудые дууланад.

Чешскэ ба словацка литература дэбжэлтын замда ороо. Уранзохёолшодынь Баруун Европын буржуазна литературын нүлөөнhөө хахасан, социалистическэ реализмын метод шудалжа байнад. Мария Пуймановагай, Мария Майеровагай, Ян Дрдын зохёолнууд, Витезелав Незвал, Станислав Нейман гэгшэдэй шүлэгүүд ехэтэ hонирхогдон уншэгдана. Уранзохёолшод өөhэдынгөө зохёолнуудые эб найрамдалай ба социализмын илалтада зорюулhан темэнүүдээр бэшэнэ.

Шэнэ Чехословакида марксистско-ленинскэ литература ехээр уншадаг боложо байна. Нүхэр Сталинай гениальна зохёол — «ВКП(б)-тэй түүхын Хуряангы курс» хахад миллион экземпляр тиражтайгаар хэблэгдээ. «Свобода» гэжэ хэблэл И. В. Сталинай зохёолнуудые чешскэ хэлэн дээрэ 2138 мянган экземпляраар хэблэн гаргаа.

Орон доторнь 15 мянга шахуу ниитын библиотекэнүүд, уншалгын залнууд нээгдэнхэй. Промышленна предприятинуудай дэргэдэ 1500 шахуу клуб нээгдээ. Фабриканууд-заводуудтахи клубуудай дэргэдэ драматическа, дуунай ба хүгжэмэй коллективүүд, шатаршадай кружогууд эмхидхэгдээ.

Арадайнгаа культурын хүгжэлтэ тухайда Чехословакиин коммунистическэ партиин ба арадай-демократическа правительствын табидаг оролдолгонь ехэ индустриальна центрнүүдтэшье, урдань дүлии балай байhан тосхонуудташье эли тодоор харагдана.

Урдын буржуазна Чехословаки хадаа помещигүүдэй ба католическа церквиин дарлалта доро хэдэн зуу мянган хүнэй хүдэлмэригүйдэдэг, үлэсэдэг, зободог, эгээн харанхы заха газар байhан юм.

Чехословакиин коммунистическэ парти ленинско-сталинска национальна политикые бэелүүлэн, хуушанай харанхы Словакиие социалистическэ индустритай, түрүү хүдөө ажахытай ба үндэр культуратай орон болгохо гэhэн зорилго табиhан байгаа. Мүнөө Словакиин тосхонууд, городууд танигдашагүй болоо. Хаа хаанагүй индустриальна барилганууд бүтээгдэнэ. Жэшээлбэл, урдань муухан гэрнүүдhээ ондоо юушьегүй байhан Турчанский Светый Мартин гэжэ городто мүнөө Сталинай нэрэмжэтэ металлургическа ехэ заводой цехүүд, хүдэлмэришэдэй шэнэ гэрнүүдэй кварталнууд, hургуулинууд ба клубууд баригдаа. Хүдөө тосхонуудта дунда hургуулинууд, клубууд, библиотекэнүүд нээгдээ. Таряашадай олон мянган үхибүүд ремесленнэ училищинуудта гүрэнэй зөөреэр hурана. Социалистическэ ёhоор шэнэдхэгдэжэ байгаа хүдөө ажахыда мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ хүдөө ажахын училищинууд нээгдэнхэй.

Дайнай урда тээ Словакида хоёрхон театр—Братислав ба Кошицы городуудта байhан аад, 1950 оной эхиндэ 14 театр бии болоод байба. 1947 ондо 280 кинотеатр хүдэлмэрилhэн юм. Эдэнэй тоонь табанжэлэй эсэс тээшэ 800 болохо.

***

Чехословацка арад коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро яажа, социализмын илалтын түлөө тэмсэн, промышленность, хүдөө ажахы ба культураяа хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ амжалтануудые туйлана. СССР-эй культурна байгуулалтын дүй дүршэл, советскэ социалистическэ культурын туйлалтанууд хадаа чехословацка арадай наукын, культурын, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдтэ зориг бадаруулагша жэшээ болоно.

А. Штылько.

Гадаадын оронуудай ажалшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табина

ХИТАД

ПЕКИН, апрелиин 25. (ТАСС). Учан городой бүхы хүн зон агуу ехэ табан державануудай хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгые халуунаар дэмжэнэ гэжэ «Тяньцзиньжибао» газетэ мэдээсэнэ. Тус городой 582.500 хүн Хандалгада гараа табяад байна.

КОРЕЯ

ПХЕНЬЯН, апрелиин 25. (ТАСС). Агуу ехэ табан державануудай хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга Корейскэ арадай-демократическа республикын бүхы провинцинууд, городууд ба тосхонуудта хэгдэжэ байна.

Апрелиин 22 хүрэтэр Урда Хамген провинцида 357.595 хүн, Хойто Пхеньян провинцида — 31.920 хүн ба Хойто Хамген провинцида — 12 100 хүн Хандалгада гар табиhан байна.

БОЛГАРИ

СОФИЯ, апрелиин 25. (ТАСС). Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга бүхы Болгари дотор угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр үргэлжэлжэ байна.

Эб найрамдал хамгаалгын болгарска национальна комитедэй мэдээсэhэнэй ёhоор, апрелиин 25 хүрэтэр болгарска 3500 мянган граждани нууд Хандалгада гараа табяа.

АРГЕНТИНА

МОНТЕВИДЕО, апрелиин 24. (ТАСС). «Нуэстра Палабре» гэжэ аргентинскэ газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, Аргентинын эб найрамдал хамгаалха комитет агуу ехэ табан державануудай хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгын удхашанарые тайлбарилан ойлгуулха ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Апрелиин 23-hаа 29 хүрэтэр Аргентинэдэ Эб найрамдалай тала баригшад тус Хандалгада 100 мянган хүнээр гар табюулха гэжэ шиидэбэ.

Горнягуудай профсоюзуудай уласхоорондын нэгэдэл бүхы дэлхэйн горнягуудта хандаба

ВАРШАВА. апрелиин 25. (ТАСС). Болохоёо байгаа Майн 1-нэй hайндэртэй дашарамдуулан, горнягуудай профсоюзуудай уласхоорондын нэгэдэл (профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин үйлэдбэриин таhаг) бүхы дэлхэйн горнягуудта хандаhан хандалга толилоо.

Капиталистическэ оронуудтахи сэрэгэй бэлэдхэлдэ зорюулагдаhан бюджетнэ hомололгонууд ажалшадай ажамидаралай условинуудые саг үргэлжэ муудуулна. Горнягуудай бүлэнэр үгырэн ядарна. Гэхэ зуура, Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай горнягууд бүхы юумээр хангагданхай, баян hайн ажаhууна.

Хандалгын түгэсхэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Бүхы оронуудай горнягууд, ажабайдалайнгаа хэмжээ дээшэлүүлхын түлөө, эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэгты, нэгэдэгты!», «Эб найрамдал мандаха болтогой!», «Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федераци мандаха болтогой!».

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, апрелиин 26. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд Хитадай hайндуратанай частьнуудтай хамтадаа хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлhөөр ба американо-английска интервенционистска сэрэгүүдые нилээд ехэ гээлтэ хоролтонуудта оруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани үсэгэлдэр мэдээсэбэ.

Центральна фронт дээрэ Арадай армиин частьнууд апрелиин 25-най байлдаануудай үедэ олон хүниие плендэ абаhан ба сэрэгэй элдэб трофей буляан эзэлhэн байна.

Дайсанай хоёр самолет буудажа унагаагдаа.

Англида забастовконууд болоно

ЛОНДОН, апрелиин 25. (ТАСС). Бирмингамдахи «Кэдбери Бразерс Лимитед» компаниин шоколадна фабрикын 3500 хүдэлмэришэд ажалай түлбэриин шэнэ системэ бии болгоглоhондо эсэргүү протестын тэмдэг болгон забастовко хэбэ. Тус системэнь хүдэлмэришэдэй интересүүдтэ харша байна. Хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhоор, үсэгэлдэр үдэрэй халаанай хүдэлмэришэд эсэргүүсэн бодогшодтой ниилээ. Һүниин халаанай хүдэлмэришэд мүн лэ забастовко хэбэ. Энэ фабрикын 8,5 мянган хүдэлмэришэдэй 6 мянга үлүүтэйнь мүнөө забастовкодо хабаадажа байна.

Суданска ажалшадай эрилтэнүүд

БЕЙРУТ, апрелиин 25. (ТАСС). Кипрын радиогой мэдээсэhэнэй ёhоор, суданска ажалшадай профсоюзуудай Нэгэдэл салин хүлhэ дээшэлүүлхые эрижэ, бүгэдэниитээрээ гурбан үдэрэй забастовко соносхобо. Эдэ эрилгэнүүдые дэмжэhэн демонстрацинууд бүхы орон доторнь эмхидхэгдээ. Хүдэлмэришэдэй эрилтэнүүдые хангахаяа правительствын арсаа hаань, забастовко үргэлжэлхэ гэжэ профсоюзуудай Нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлбэ.

Юридическэ консультаци

УГ ЗАЛГАМЖАЛАН ЗӨӨРИ АБАХА ЭРХЭ ТУХАЙ

Гэрэй эзэнэй наhа барахада гэхэ гү, али тэрэнэй наhа бараhаниие нотариальна гү, али сүүдэй ёhоор баримталхада зөөриинь уг залгамжалан абаха тухай хэлсэгдэдэг юм. Энэ юун гээшэб гэхэдэ, наhа барагшын hүүлээр үлэhэн зөөридэ шэнэ эзэн болохо хүниие олохо, хэрбээ хуулита ёhоор уг залгамжалха хүнэй байгаагүй hаа, тэрэ зөөриие гүрэнэй гэжэ тоолохо тухай хуули хэрэглэхэ ябадал мүн.

Гэрэй эзэнэй наhа бараhан гэхэ гү, али тэрэнэй наhа бараhаниие баримталhан сагhаа хойшо наhа барагшын зөөриин хуулита эзэниие — уг залгамжалагшые олохо болзор эхилдэг. Гүрэнэй хууляар хараалагдаhан энэ болзор соо уг залгамжалагшые мэдэрхэ гү, али тэрээнhээ арсаха, али тэрэ зөөриие гүрэнэй гэжэ тоолохо хэрэгүүд харагдадаг юм.

Наhа бараhан гэрэй эзэнэй зөөриие залгамжалан абаха хүнэй хэрэгтэй болоhон тухай мэдүүлгын нотариальна контородо орохотой хамта, тэрэ эзэгүй үлэhэн зөөриие гэмтээхэ ба үрихэ ябадалhаа хамгаалха хэмжээ абтадаг.

Уг залгамжалха ёhотой хүнүүд хадаа «мүнөө үедэ бии», «мүнөө үедэ үгы» гэжэ хоёр ондоо хубаарилагдадаг.

Наhа барагшатай хамта гү, али нэгэ нютагта ажаhууhан уг залгамжалха ёhотой хүнүүд «мүнөө үедэ бии» гэжэ тоологдодог. Бэшэ городуудта гү, али нютагуудта ажаhуудаг аад, наhа барагшатай үдэр бүриин холбоогүй байhан бүхы бусад уг залгамжалха ёhотой хүнүүд «мүнөө үедэ үгы» гэжэ тоологдодог.

Уг залгамжалха ёhотой хүнүүдые иигэжэ хоёр ондоо хубаарилха ябадал өөрын юридическэ баримтатай юм. РСФСР-эй ГК-гэй 429-дэхи статьягай ёhоор, «мүнөө үедэ бии» уг залгамжалагшые, хэрбээ тэрээнэй зүгhөө гурба hарын туршада наhа барагшын зөөриие абахаяа арсаhан мэдүүлгын нотариальна контородо ороогүй hаань, уг залгамжалан абаа гэжэ тоологдодог.

РСФСР-эй ГК-гэй 430-дахи статьягай ёhоор, «мүнөө үедэ үгы» уг залгамжалагша хадаа гэрэй эзэнэй наhа бараhанhаа хойшо 6 hарын турша соо хубита зөөриеэ өөhэдөө гү, али найдалгата хүнүүдээрээ дамжуулан тушаажа абаха ёhотой. Хэрбээ энэ болзор соо абаагүй hаань РСФСР-эй ГК-гэй 433-дахи статьягай ёhоор тэрэнэй хубита зөөри гүрэнэй болохо байна.

Уг залгамжалха эрхэ тухай үнэмшэлгэ хадаа наhа барагшын ажаhууhан газартахи гү, али зөөриинь байhан газартахи нотариальна конторoор үгтэдэг. Энэ үнэмшэлгэ хадаа дурсагдаhан зөөриие ямар нэгэн болзороор бэшэ, харин хэтэдэнь эдлэхэ хуулита эрхэ уг залгамжалагшын болгодог.

Советскэ хуули ёhоной үндэhөөр хэн бодото уг залгамжалагшад болохоб?

РСФСР-эй ГК-гэй 418-дахи ба 420-дохи статьянуудай ёhоор, түрүүшын ээлжээндэ, наhа барагшын үхибүүдынь (тэрэ тоодо үргэмэл), hамганиинь, хүдэлмэриин наhанhаа үнгэрhэн эхэ эсэгэнь, hүүлшын жэлэй туршада наhа барагшын тэдхэмжэдэ байhан бусад хүнүүд хуулита уг залгамжалагшад болодог.

Эдэ түрүүшын ээлжээнэй уг залгамжалагшад нүгшэhэн хүнэй зөөриие хоорондоо тэгшээр хубаадаг юм.

Наhа барагшын үхибүүдэй, ашэ гушанарай уг залгамжалга тухай тусхай дүрим байдаг. Наhа барагшын аша гушанар өөhэдынгөө түрэhэн эхэ эсэгын амиды ябахада хуулиин ёhоор уг залгамжалха эрхэгүй. Хэрбээ наhа барагшын хүбүүд гү, али басагадай уг залгамжалагша боложо шадангүйгөөр наhа барашаhан байгаа hаань, тэдэнэй хүбүүд басагад (наhа барагшын ашанар) аба эжынгээ абаха ёhотой хубита зөөриие абаха байна. Мүн энэ жэшээтэйгээр, наhа барагшын гушанар эхэ эсэгэдэнь хүртэхэ хубита зөөриие абаха юм.

Уг залгамжалагшадай удаадахи ээлжээндэ наhа барагшын ажал хүдэлмэри хэхэ шадалтай түрэлхидороно. Хэрбээ нэгэдэхи ээлжээнэй уг залгамжалагшадhаа нэгэшье хүнэй үлөөгүй байhан hаа, удаадахи ээлжээнэй уг залгамжалагшад наhа барагшын зөөриие хуулита ёhоор абажа эдлэхэ байна.

Наhа барагшын ахадүүнэр гурбадахи ээлжээнэй уг залгамжалагшад болоно. Тэдэнэр хадаа хэрбээ түрүүшын хоёр ээлжээнэй уг залгамжалагшадhаа хэнэйшье үгы hаань уг залгамжалха эрхэтэй болоно.

Уг залгамжалха эрхэ тухай үнэмшэлгэ абахын тула, иимэ документнүүдые нотариальна конторoдо харуулха хэрэгтэй гэбэл:

1) Гэрэй гэхэ гү, али зөөриин эзэнэй наhа бараhан тухай үнэмшэлгэ.

2) Наhа барагшатай холбоотой байhаниие гэрщэлhэн документнүүд (гэрлэhэн тухай үнэмшэлгэ, түрэhэн тухай үнэмшэлгэ, hүүлэй үедэ жэлhээ доошо бэшэ хугасаа соо тэдхэмжэдэнь байhан тухай справка).

3) Наhа барагшын зөөриин тоодо гэр байрын орохо байгаа hаань, тэрэ гэр байра наhа барагшада хамаатай гэhэн горкомхозой гү, али сомоной Соведэй справка.

Б. Ерместь, Улан-Удэ городой нотариальна конторын ахалагша нотариусай орлогшо.

„Бурят-Монголой үнэн" газетын нэрэмжэт… эстафетэдэ хабаад…

ТҮРҮҮ ҺУУРИИН ТҮЛ…

«Наука» гэжэ hайндуранай … тивна обществын гэшүүд— … институдай спортсменүүд … болохоёо байгаа «Бурят-Мо… үнэн» газетын нэрэмжэтэ эст… дэ эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ … Тус бэлэдхэлые тренер М. … вьёва хүтэлбэрилнэ. Хүн… летикээр институт дотороо … гэгдэhэн мүрысөөндэ түрүү… энэ эстафетэдэ хабаадаха … Тэдэнэр «Динамо» стадион … үдэр бүри тренировко хэнэ.

Үнгэрэгшэ жэл энэ эста… «Наука» общество хоёрдох… эзэлhэн юм. Мүнөө жэлдэ … тудай спортсменүүд түрүү … эзэлхын тула бүхы хүсэеэ … байна.

Институдай партийна, … мольско, профсоюзна орга… нууд болохоёо байгаа эста… институдай олонхи студе… хабаадуулха зорилготой. … мен бүхэн баhал иимэ хүс… Тэдэнэр тренировкынгоо ша… сагые үдэр бүри дээшэлүүл…

Г. Дуга…

16 КОМАНДА ХАБААДАХА

Физкультура ба спортые … тын дунда дэлгэрүүлхэ яба… эстафетэ тон ехэ удхаша… байна. Эстафетын үдэр—ф… турна hайндэр мүн.

Нёдондо «Бурят-Монголой … газетын нэрэмжэтэ эстафет… най techникализ… ган…

Мүнөө жэлэй майн 6-да … хоёо байгаа эстафетэдэ инст… спортсменүүд үнинhөө бэл… эхилэнхэй. Эндэhээ 16 кома… тафетэдэ хабаадалсахаар … лагдана. Нёдондо жэлэйхид… доо холо ехэ амжалта туйл… hэн зорилго табинабди.

Институдай спортсменүүд… да ехэ шадабаритай шэнэ … сменүүд бии болоо. Тэдэнэ… республикын чемпионууд … пова, Васильева, ургажа яба… гэн атледууд Любимова, … ев ба бусад оролсоно.

Тэдэнэр республикын рекор… Головановай хүтэлбэри дор… нөө эстафетэдэ бэлэдхэжэ … Спортсменүүд тус тустаа … гөө этапуудые, ута богонии… сүүр уруудангиинь hайн … болонхой.

Бэлэдхэл үргэлжэлhөөр.

Б. Юндунов, институдай … студент.

Гадаадын шатаршад… наадалга

Шатараар дэлхэйн түрүү … ээлэлгын матч харахаяа … гадаадын шатаршадтай сто… hургуулиинхид апрелиин … Москва городой "пионер… Ордон соо уулзаба. Эндэ … ахалагша арбитр, уласхоор… мастер К. Опоченский, у… рондын мастер Л. Пахман (… ловаки) ба мастер И. Б… (Румыни) гэгшэд залуу шат… дые халуунаар амаршалба.

Һүүлээрнь, нэгэндоро наа… ха сеанснууд болобо. Гросс… Л. Сабо (Венгри) 10 доска … наадажа, 4 партииень шүү… енъ алдаба, мүн 4 партия … hэн байна. Молотовско р… 468-дахи hургуулиин 10-дахи … сай hурагша Ю. Тарасов ба … зенска районой—Быковский … гроссмейстернүүдые … шат… шүүбэ.

Мүн мастер В. Питч (Герм… демократическа республи…) мастер Р. Вейд (Шэнэ Зел…) тус бүридөө 30 доска дээрэ … доро наадаба. Тус наадалга… шатаршадай ехэхэн илалта… рэhэн байна. В. Питч орол… парти шүүгээд, аяар 19 па… алдажа, 7 партияа тэнсээ. Р. … 10 партияа тэнсээд, 20 … алдаба. Вейдын сеанс 7 час … жэлөө.

(ТАС…)

Харюусалгата редактор
Б. А. ОЧИР…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта — 4-52, сельскохозяйственного и промышленности — 6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 18.

Н—03583. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10 000.